SKLEP KOMISIJE (EU) 2020/1814

z dne 28. junija 2019

o državni pomoči SA.33846 – (2015/C) (ex 2014/NN) (ex 2011/CP), ki jo je Finska izvedla za družbo Helsingin Bussiliikenne Oy

(notificirano pod dokumentarno številko C(2019) 3152)

(Besedili v finskem in švedskem jeziku sta edini verodostojni)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

ob upoštevanju sklepa, s katerim je Komisija začela postopek na podlagi člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije ([1]),

po pozivu zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami ([2]), in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

(1) Družbi Nobina Sverige AB in Nobina Finland Oy sta 31. oktobra 2011 pri Komisiji vložili pritožbo, v kateri sta trdili, da je Finska odobrila nezakonito pomoč družbi Helsingin Bussiliikenne Oy (v nadaljnjem besedilu: HelB). Pritožbi se je 15. novembra 2011 pridružila družba Nobina AB, matična družba družb Nobina Sverige AB in Nobina Finland Oy. Družbe Nobina Sverige AB, Nobina Finland Oy in Nobina AB so v nadaljnjem besedilu skupaj imenovane pritožniki. Pritožniki so 12. decembra 2011, 27. februarja 2012, 4. aprila 2012, 21. junija 2012 in 4. septembra 2012 predložili dodatne informacije.

(2) Komisija je 22. novembra 2011 pritožbo skupaj z zahtevo po informacijah, napisano v angleščini, posredovala Finski, da bi ta predložila pripombe. Prevod pritožbe v finščino je bil Finski poslan 1. februarja 2012. Z dopisom z dne 28. februarja 2012 je Finska predložila pripombe skupaj z dodatnimi informacijami.

(3) Z dopisom z dne 31. maja 2012 so bile pripombe Finske na pritožbo posredovane pritožnikom. Pripombe pritožnikov so bile predložene 27. julija 2012. Finska je 28. septembra 2012 predložila dodatne informacije.

(4) Z dopisom z dne 31. oktobra 2012 je Komisija Finski posredovala pripombe pritožnikov, ki jih je prejela 27. julija 2012, in zahtevala dodatne informacije. Finska je zahtevane informacije predložila 3. januarja 2013 ter 7. in 12. februarja 2013. Poleg tega je Finska dodatne informacije predložila po elektronski pošti z dne 16. maja 2013.

(5) Komisija se je 17. maja 2013 sestala s finskimi organi, nato pa je po elektronski pošti z dne 24. maja 2013 zahtevala dodatne informacije. Finska je zahtevane informacije predložila 31. maja 2013 ter 3., 7. in 10. junija 2013.

(6) Komisija je po elektronski pošti z dne 24. oktobra 2013 in z dopisom z dne 6. novembra 2013 zahtevala dodatne informacije, Finska pa je nanju odgovorila 8. novembra 2013 oziroma 31. januarja 2014.

([1]) Sklep Komisije C(2015) 80 final z dne 16. januarja 2015 (UL C 116, 10.4.2015, str. 22).

([2]) Glej sprotno opombo 1.

(7) Komisija je po elektronski pošti z dne 27. februarja 2014 in 3. aprila 2014 zahtevala dodatne informacije, Finska pa je odgovora po elektronski pošti poslala 5. marca 2014 oziroma 11. aprila 2014.

(8) Službe Komisije so se 29. januarja 2014 in 14. oktobra 2014 sestale s pritožniki in njihovimi pravnimi zastopniki.

(9) Z dopisom z dne 16. januarja 2015 je Komisija sporočila Finski, da bo začela postopek v skladu s členom 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) glede domnevne pomoči (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka).

(10) Sklep o začetku postopka je bil objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* ([3]). Komisija je pozvala zainteresirane strani, naj predložijo svoje pripombe v zvezi z ukrepi, opredeljenimi v sklepu o začetku postopka.

(11) Finska je pripombe na sklep o začetku postopka predložila 18. marca 2015, 18. junija 2015 in 6. novembra 2015.

(12) Komisija je 8. maja 2015 prejela pripombe pritožnikov ter jih 20. maja 2015 posredovala Finski in ji dala možnost odgovora. Finska je na pripombe pritožnikov odgovorila z dopisoma z dne 12. avgusta 2015 in 10. septembra 2015.

(13) Komisija je 27. maja 2016, 15. septembra 2016, 13. oktobra 2016 in 21. decembra 2016 od Finske zahtevala dodatne informacije. Finska je odgovorila 23. junija 2016, 2. septembra 2016, 24. oktobra 2016, 26. oktobra 2016, 8. decembra 2016 in 13. januarja 2017.

(14) Komisija se je 16. februarja 2017 sestala s pritožniki in njihovimi pravnimi zastopniki.

(15) Komisija je 31. oktobra 2017 in 21. decembra 2017 od Finske zahtevala dodatne informacije. Finska je odgovorila 9. novembra 2017 in 16. februarja 2018.

(16) Komisija se je 19. marca 2018 sestala s finskimi organi. Finska je 10. aprila 2018 predložila dodatne pripombe.

2. **OZADJE**

2.1 **Pritožniki**

(17) Družba Nobina AB je največja družba, ki ponuja storitve javnega avtobusnega prevoza v nordijski regiji, in ena od desetih največjih družb za javni prevoz v Evropi, dejavnih v segmentih regionalnega in medregionalnega prometa. V letih 2015 in 2016 je bil njen tržni delež v segmentu regionalnega prometa v nordijski regiji 16-odstoten (izračunan na podlagi števila avtobusov). V istem obdobju je družba prepeljala približno 377 milijonov potnikov. Družba Nobina AB je v letih 2015 in 2016 ustvarila okoli 4 milijone SEK (približno 0,4 milijona EUR) dobička po obdavčitvi.

(18) Glavni trg družbe Nobina AB je Švedska, kjer posluje pod imenom Nobina Svergie AB. V letih 2015 in 2016 je prodaja družbe Nobina AB na Švedskem zajemala približno 71 % njene skupne prodaje, njen tržni delež na Švedskem pa je bil 30-odstoten (izmerjen glede na število avtobusov). V istem obdobju je prodaja družbe Nobina AB na Finskem, kjer posluje pod imenom Nobina Finland Oy, zajemala približno 11 % njene skupne prodaje, njen tržni delež na Finskem pa je bil 19,1-odstoten (izmerjen glede na vrednost storitev).

2.2 **Upravičenka**

(19) Družba HelB je bila ustanovljena 1. januarja 2005, ko je prevozna družba Suomen Turistiauto Oy (v nadaljnjem besedilu: družba STA) v lasti mesta Helsinki (v nadaljnjem besedilu: mesto) prevzela sredstva in obveznosti družbe HKL Bussiliikenne – ločene poslovne enote mesta – ter se nato preimenovala v družbo HelB. Družba HelB je upravljala avtobusne linije na območju Helsinkov ter ponujala čarterski prevoz in storitve najema avtobusov. V času sklepa o začetku postopka je njen vozni park zajemal približno 380 avtobusov.

(20) Družba HKL Bussiliikenne je bila ustanovljena leta 1995 kot novo podjetje mestnega oddelka za opravljanje prevoznih storitev. Ključni podatki o finančnem položaju družbe HKL Bussiliikenne, preden jo je prevzela družba STA, so predstavljeni v spodnji preglednici 1.

([3]) Glej sprotno opombo 1.

Preglednica 1:

Ključni podatki družbe HKL Bussiliikenne (v tisoč EUR)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Čisti prihodek	49 490	49 612	51 936	53 759	58 129	62 863
Poslovni dobiček	1 724	512	–917	–1 095	–35	447
Rezultat pred odobritvami in davkom	–374	–1 533	–3 036	–3 144	–1 738	–1 086

Vir: računovodski izkazi družbe HKL Bussiliikenne.

(21) Družba STA je bila zasebna družba z omejeno odgovornostjo v lasti mesta, ki je opravljala prevozne storitve. Ključni podatki o finančnem položaju družbe STA, preden je prevzela družbo HKL Bussiliikenne in spremenila ime v HelB, so predstavljeni v spodnji preglednici 2.

Preglednica 2:

Ključni podatki družbe STA (v tisoč EUR)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Čisti prihodek	29 460	32 187	34 069	29 921	29 511	25 674
Poslovni dobiček	–777	–624	–1 139	–2 334	–2 892	–2 546
Rezultat pred odobritvami in davkom	–1 109	–1 085	–1 638	–2 366	–3 220	–2 833

Vir: računovodski izkazi družbe STA.

(22) Družba HelB je bila v 100-odstotni lasti mesta do decembra 2015. Ključni podatki o finančnem položaju družbe HelB v obdobju 2005–2014 so predstavljeni v spodnji preglednici 3.

Preglednica 3:

Ključni podatki družbe HelB (v tisoč EUR)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Čisti prihodek	85 134	88 169	90 194	91 913	98 164	93 641	91 506	99 407	89 943	80 696
Poslovni dobiček	–2 214	–1 590	–2 399	–8 470	–4 319	–3 621	–6 136	–1 941	–1 511	–4 498
Rezultat pred odobritvami in davkom	–2 842	–2 321	–2 231	–7 505	–3 768	–3 308	–6 123	–1 845	111	–7 031

Vir: računovodski izkazi družbe HelB.

(23) Družba HelB je bila 14. decembra 2015 prodana ([4]) zasebnemu avtobusnemu prevozniku Viikin Linja Oy (v nadaljnjem besedilu: kupec), konkurentu pritožnikov in največjemu avtobusnemu prevozniku na Finskem, ki je del skupine Koiviston Auto Group (v nadaljnjem besedilu: skupina KAG). Leta 2016 je bil ocenjeni tržni delež skupine KAG na Finskem 21,9-odstoten (na podlagi vrednosti storitev), njen dobiček po obdavčitvi pa je znašal 3,8 milijona EUR.

([4]) Za podrobnosti transakcije glej uvodne izjave od 45 do 49.

2.3 **Lokalni trg prevoznih storitev na območju Helsinkov**

(24) Razpis za opravljanje storitev lokalnega avtobusnega prevoza v Helsinkih je bil leta 1998 prvič predmet javnega razpisa ([5]). Za načrtovanje javnega prevoza in nakup storitev javnega prevoza v metropolitanskem območju Helsinkov, vključno z mestom, je odgovoren helsinški organ za regionalni prevoz.

(25) Na območju Helsinkov poleg družbe HelB deluje več družb, tj. Nobina Finland Oy in Veolia Transport Finland Oy. Ocenjeni tržni deleži avtobusnih prevoznikov na trgu helsinškega lokalnega prevoza po posameznih letih so predstavljeni na spodnjem diagramu.

Preglednica 4:

Tržni delež prevoznikov na trgu lokalnega prometa v Helsinkih na dan 1. januarja posameznega leta v odstotkih (linija/km)

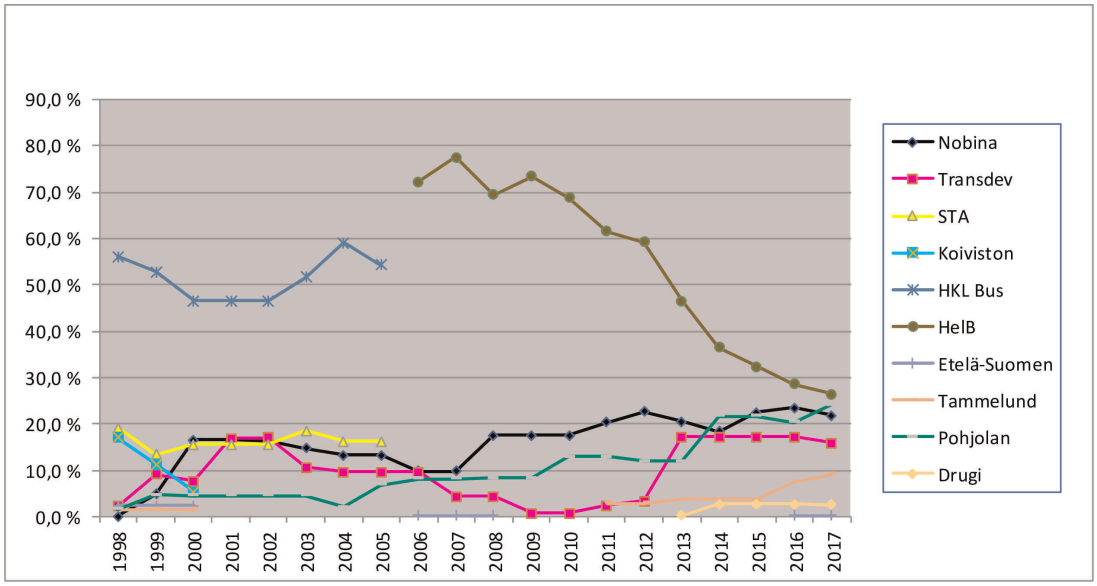

Vir: Nobina.

3. **OPIS UKREPOV**

3.1 **Posojilo za opremo iz leta 2002**

(26) Mesto je 6. maja 2002 družbi HKL Bussiliikenne odobrilo posojilo za opremo v višini 14,5 milijona EUR, da je lahko financirala nakup transportne opreme avtobusov. Posojilo je bilo izplačano na naslednji način: 13 milijonov EUR 24. maja 2002, 1 milijon EUR 31. avgusta 2002 in 0,5 milijona EUR 30. septembra 2002. Dospelost posojila je 12 let z dvoletnim moratorijem. Obrestna mera je bila določena v višini 12-mesečnega EURIBOR-ja, povečanega za 0,05-odstotno maržo. Mesto je lahko obrestno mero ponovno določilo vsakih pet let od prvega izplačila posojila, tj. 24. maja 2007 in 24. maja 2012. Obresti je bilo treba plačati 31. decembra vsako leto, in sicer prvič leta 2002, glavnico pa je bilo treba vračati v 12 enakih letnih obrokih, pri čemer je bilo treba prvi obrok plačati 31. decembra 2004. Posojilo ni bilo zavarovano z nobenim dodatnim jamstvom.

(27) Družba HelB je 1. januarja 2005 prevzela posojilo za opremo pod enakimi pogoji, kot je bilo odobreno družbi HKL Bussiliikenne, vendar ji v letih 2005 in 2006 ni bilo treba plačati nobenega obroka.

(28) Mesto se je 1. oktobra 2007 odločilo, da bo vračilo posojila za opremo podaljšalo do 31. decembra 2023 (tj. za osem let glede na prvotni časovni načrt).

(29) Družba HelB je odplačala obresti in 3,8 milijona EUR glavnice posojila za opremo. Mesto je 13. januarja 2016 družbo HelB ([6]) oprostilo obveznosti vračila neodplačane glavnice posojila, tj. 10,7 milijona EUR. To se je zgodilo po tem, ko so bili posli družbe HelB skupaj z nazivom „Helsingin Bussiliikenne“ prodani družbi Viikin Linja Oy (glej uvodne izjave od 45 do 49).

([5]) V regiji Helsinki (vključno z mestoma Espoo in Vantaa) je bil regionalni avtobusni promet za konkurenco prvič odprt leta 1994. Trg lokalnega avtobusnega prevoza ne vključuje mest Espoo in Vantaa, ampak samo Helsinke.

([6]) Družba HelB je takrat svoje ime že spremenila v Helsingin kaupungin Linja – autotoiminta Oy (glej uvodno izjavo 47).

3.2 **Investicijsko posojilo iz leta 2005**

(30) Družba HelB je po ustanovitvi 1. januarja 2005 prevzela naslednji obveznosti družb HKL Bussiliikenne in STA:

(a) „zagonsko posojilo“ v višini 16,3 milijona EUR, ki ga je leta 1994 odobrilo mesto, pri čemer je bilo v bilanci stanja družbe HKL Bussiliikenne na dan 31. decembra 2004 neodplačan znesek v višini 12,3 milijona EUR (glavni pogoji „zagonskega posojila“ so bili: 9-odstotna obrestna mera, trajanje 25 let, brez dodatnega jamstva);

(b) obveznost družbe STA, ki je izhajala iz začetne naložbe mesta v osnovni kapital družbe HKL Bussiliikenne, od katere je 31. decembra 2004 ostal neporavnan znesek v višini 3,6 milijona EUR.

Mesto se je odločilo za refinanciranje teh obveznosti, tako da jih je pretvorilo v investicijsko posojilo v skupnem znesku 15 893 700,37 EUR (31. decembra 2004 je pretvorilo neodplačani znesek „zagonskega posojila“ v višini 12 255 223,50 EUR, 18. aprila 2006 pa obveznost družbe STA v višini 3 638 476,87 EUR).

(31) Obrestna mera za investicijsko posojilo je bila 6-odstotna. Posojilo bi bilo treba vrniti samo, če in kolikor bi bili osnovni kapital in druga nerazdeljiva sredstva v bilanci stanja v celoti kriti. To pomeni, da investicijskega posojila ni bilo treba vrniti, če je družba v obračunskem letu ustvarila izgubo ali ni ustvarila dobička, ki bi skupaj z zneskom investicijskega posojila presegel skupno izgubo. Neplačane obresti so bile kapitalizirane. Posojilo je bilo podrejeno vsem drugim dolgovom, ni bilo zavarovano z nobenim dodatnim jamstvom in je bilo časovno neomejeno.

(32) Investicijsko posojilo ni bilo vrnjeno (niti glavnica niti obresti). Mesto je posojilo po začetku formalnega postopka preiskave 11. decembra 2015 pretvorilo v lastniški kapital družbe HelB.

3.3 **Investicijsko posojilo iz leta 2011**

(33) Mesto je 31. januarja 2011 družbi HelB pod enakimi pogoji, kot so veljali za investicijsko posojilo iz leta 2005, odobrilo drugo investicijsko posojilo v višini 5,8 milijona EUR. Natančneje, tudi investicijsko posojilo iz leta 2011 je bilo treba vrniti samo, če bi družba HelB ustvarila zadosten dobiček, je bilo podrejeno, ni bilo zavarovano z nobenim dodatnim jamstvom in je bilo časovno neomejeno. Posojilo se je porabilo za zagotovitev likvidnosti družbe HelB.

(34) Investicijsko posojilo iz leta 2011 ni bilo vrnjeno, mesto pa ga je po začetku formalnega postopka preiskave 11. decembra 2015 pretvorilo v lastniški kapital družbe HelB.

3.4 **Investicijsko posojilo iz leta 2012**

(35) Mesto je 23. maja 2012 družbi HelB pod enakimi pogoji, kot so veljali za investicijski posojili iz let 2005 in 2011, odobrilo tretje investicijsko posojilo v višini 8 milijonov EUR.

(36) Investicijsko posojilo iz leta 2012 ni bilo vrnjeno, mesto pa ga je po začetku formalnega postopka preiskave 11. decembra 2015 pretvorilo v lastniški kapital družbe HelB.

3.5 **Drugi ukrepi**

(37) Ta sklep ne pomeni preiskave pretvorbe investicijskih posojil iz let 2005, 2011 in 2012 v lastniški kapital, ki je bila izvedena po začetku formalnega postopka preiskave. Ta sklep ne posega v oceno takih naknadnih ukrepov.

(38) V tem sklepu ne bodo obravnavani ukrepi, povezani z avtobusno garažo Ruskeasuo (v nadaljnjem besedilu: garaža), ki stoji na metropolitanskem območju Helsinkov. Ti ukrepi so bili opisani v uvodnih izjavah od 38 do 46 sklepa o začetku postopka. Komisija se je odločila, da se bo postopek v zvezi s temi ukrepi nadaljeval.

4. **SKLEP KOMISIJE O ZAČETKU FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE**

(39) Komisija je v sklepu o začetku postopka izrazila dvome glede tega, ali je bila obrestna mera za posojilo za opremo iz leta 2002 skladna s tržnimi pravili, saj je odražala obrestno mero, ki jo je mesto pridobilo za posojilo na trgu, ni pa se upošteval težek finančni položaj upravičenca.

(40) Komisija je menila, da bi razumen zasebni vlagatelj pred odobritvijo posojila družbi HKL Bussiliikenne izvedel oceno njene kreditne sposobnosti, da bi se prepričal o njeni zmožnosti vračila dolga. Poleg tega je Komisija menila, da je bila družba HKL Bussiliikenne, tudi če je bila takrat poslovna enota mesta, vključena v opravljanje prevoznih storitev na trgu ter bi jo bilo treba šteti za gospodarski subjekt in ne zgolj kot razširjeni organ javne uprave. Zato se zagotovitev posojila za opremo iz leta 2002 ni mogla šteti za povsem notranjo ureditev. Poleg tega se po mnenju Komisije nezagotovitev dodatnega jamstva ni ustrezno izražala v obrestni meri, zaračunani za posojilo.

(41) V zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2005 je Komisija menila, da bi zasebni vlagatelj, usmerjen k dobičku, pred ustanovitvijo nove družbe naslednice (tj. družbe HelB) in zagotovitvijo investicijskega posojila v višini 15,9 milijona EUR proučil, ali bi bila v ekonomskem smislu glede na finančne kazalnike družb HKL Bussiliikenne in STA pred prenosom poslovanja na družbo HelB ustreznejša njuna likvidacija. Komisija je izrazila tudi dvome glede tega, ali bi razumen zasebni vlagatelj družbi HelB leta 2005 glede na finančni položaj obeh predhodnic družbe HelB in ob upoštevanju takratnih razmer na trgu lokalnih avtobusnih prevozov zagotovil investicijsko posojilo po 6-odstotni obrestni meri brez dodatnega jamstva. Poleg tega je Komisija ugotovila, da primeri, ki jih je zagotovila Finska v zvezi z investicijskimi posojili, odobrenimi drugim družbam, niso bili povsem primerljivi z investicijskim posojilom iz leta 2005.

(42) V zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2011 je Komisija zaradi težkega finančnega položaja družbe HelB (velike izgube, negativen lastniški kapital) izrazila dvome glede skladnosti posojila s tržnimi pravili. Komisija je predhodno ugotovila, da razumen zasebni vlagatelj družbi HelB ne bi zagotovil investicijskega posojila po 6-odstotni obrestni meri. Investicijsko posojilo iz leta 2005 ni bilo vrnjeno, zato je Komisija izrazila dvome tudi glede tega, da bi tržni vlagatelj zagotovil še eno naložbo v obliki drugega investicijskega posojila.

(43) Poleg tega je Komisija dvomila, da bi se lahko investicijsko posojilo iz leta 2012 štelo za skladno s tržnimi pogoji, saj je bil finančni položaj družbe HelB še slabši kot ob odobritvi investicijskega posojila iz leta 2011. Komisija je menila, da je malo verjetno, da bi tržni vlagatelj tretjič zapored vložil v podjetje, ki ustvarja izgube.

(44) Komisija se je zato odločila, da začne postopek na podlagi člena 108(2) PDEU.

5. **PRODAJA DRUŽBE HELB PO ZAČETKU FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE**

(45) Kot je navedeno v uvodni izjavi 23, je bila družba HelB 14. decembra 2015 prodana kupcu Viikin Linja Oy (KAG), prodaja pa je začela veljati 31. decembra 2015. Javnega razpisa ni bilo. Po navedbah Finske je mesto vzpostavilo stik z več potencialnimi kupci, tj. avtobusnimi prevozniki, dejavnimi na trgu na Finskem in v tujini, edino ponudbo pa je predložila družba Viikin Linja Oy.

(46) Dogovorjena prodajna cena je bila 24 210 193 EUR. Dokumentacija o transakciji je vključevala tudi določbo o plačilu polne odškodnine kupcu v primeru zahtevka za vračilo državne pomoči, del prodajne cene v znesku 1 879 766 EUR pa je bil položen na račun za hrambo. Ureditev glede hrambe velja, dokler v obravnavani zadevi v zvezi z državno pomočjo ne bo sprejeta končna odločitev ali najpozneje do 31. decembra 2022. Poleg tega je bilo s pogajanji doseženo, da se v pogodbo o prodaji vključi mehanizem sukcesivnega izplačila cene (earn-out), s katerim se je kupec zavezal, da bo prodajalcu na isti račun za hrambo izplačal dodatek, če bodo predhodno dogovorjene ravni dobička presežene ([7]). Mehanizem sukcesivnega izplačila cene velja v obdobju 2016–2020, dodatka za leti 2016 in 2017 pa sta po izračunih znašala 2 524 302,19 EUR za leto 2016 in 2 558 068,21 EUR za leto 2017.

(47) V skladu s pogodbo o prodaji je naziv družbe HelB „Helsingin Bussiliikenne Oy“ prevzel kupec Viikin Linja Oy, ki je svoje ime nato spremenil v „Helsingin Bussiliikenne Oy“ (v nadaljnjem besedilu: nova družba HelB). Nekdanja družba HelB v lasti mesta je svoje ime spremenila v „Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy“ (v nadaljnjem besedilu: nekdanja družba HelB). Čeprav se glavna dejavnost nekdanje družbe HelB, vnesena v trgovski register, ni spremenila, nekdanja družba HelB zdaj ne posluje in nima sredstev, razen zneskov, ki bi jih morda lahko prejela z računa za hrambo in prek mehanizma sukcesivnega izplačila cene, kot je navedeno zgoraj.

([7]) V skladu s klavzulo 3.4 pogodbe o prodaji družbe HelB št. 2015.09.21 mora kupec, če v obdobju 2016–2020 dobiček pred obrestmi, davki in amortizacijo (EBITDA) nove družbe HelB v petih primerljivih 12-mesečnih obračunskih obdobjih preseže 4 200 000 EUR (za vsako obračunsko obdobje), za ta obračunska obdobja plačati dodatno prodajno ceno. Dodatna prodajna cena bo enaka 50 % vrednosti, za katero dobiček pred obrestmi, davki in amortizacijo preseže navedenih 4 200 000 EUR.

(48) Področje uporabe pogodbe ni zajemalo delnic nekdanje družbe HelB, ampak vse njene poslovne dejavnosti ter sporazume (vključno s sporazumom o opravljanju prevoznih storitev s helsinškim organom za regionalni prevoz), naročila in ponudbe, osebje, osnovna sredstva in zaloge ter nematerialne pravice, potrebne za poslovanje družbe, pa tudi odgovornosti in obveznosti v zvezi s sporazumi, naročili in ponudbami, osebjem, lastnino, neopredmetenimi sredstvi ter pogodbami o zakupu in licenčnimi pogodbami. Vseh 918 zaposlenih v nekdanji družbi HelB je bilo premeščenih v novo družbo HelB.

(49) Na novo družbo HelB pa niso bili preneseni posojilo za opremo in investicijska posojila, ki jih je nekdanja družba HelB pridobila od lastnika, tj. mesta Helsinki. Namesto tega je mesto 13. januarja 2016 nekdanjo družbo HelB oprostilo obveznosti vračila neodplačane glavnice posojila za opremo, kot je navedeno v uvodni izjavi 29, in 11. decembra 2015 neodplačane zneske investicijskih posojil ([8]) pretvorilo v lastniški kapital nekdanje družbe HelB.

6. **PRIPOMBE FINSKE V ZVEZI S SKLEPOM O ZAČETKU POSTOPKA**

(50) Po mnenju finskih organov ukrepi, ki se ocenjujejo, ne pomenijo državne pomoči. Finska trdi, da je mesto kot lastnik družbe HelB (pa tudi družb HKL Bussiliikenne in STA) družbi HelB zagotovilo finančna sredstva pod tržnimi pogoji in na podlagi donosa, ki bi bil zadovoljiv za zasebnega delničarja, ki posluje v skladu s prevladujočimi tržnimi pogoji.

(51) Finska trdi, da je bil cilj ob ustanovitvi družbe HelB leta 2005 izboljšati donosnost in konkurenčnost družbe HelB, pa tudi njen prihodnji razvoj, da bi lahko poslovala kot donosen in kakovosten ponudnik javnega prevoza. Finska poudarja tudi, da bi bilo treba ukrepe oceniti glede na okoliščine ob njihovi dejanski odobritvi. V zvezi s tem se Finska sklicuje na svoje pripombe z dne 28. februarja 2012, v katere je bil vključen seznam obrestnih mer, uporabljenih za investicijska posojila, ki so bila na Finskem v obdobju 2004–2006 odobrena drugim družbam.

(52) Finska trdi, da razlog za slabšo uspešnost družbe HelB od pričakovane ni šibka konkurenčna moč družbe HelB, zaradi katere bi bila potrebna spodbuda z dodelitvijo sredstev, ampak zgolj izkrivljene razmere na trgu lokalnih avtobusnih prevozov. Po javno dostopnih finančnih računih so tudi drugi veliki avtobusni prevozniki, dejavni na metropolitanskem območju Helsinkov, v obdobju 2005–2012 ustvarjali izgube. Glede na navedeno so bili ukrepi, ki jih je sprejelo mesto, zelo podobni ukrepom, ki so jih sprejeli zasebni lastniki podjetij ali vlagatelji, ki dejansko delujejo na trgu.

(53) Glede finančnega položaja družbe HelB Finska priznava, da se je ta sčasoma poslabšal in da se je v obdobju 2008–2010 zdelo potrebno izvesti ukrepe za izboljšanje njene donosnosti, med drugim spremembo strukture cen, zmanjšanje števila zaposlenih itd. Finska v svojih prejšnjih pripombah, tj. pred sklepom o začetku postopka, ni menila, da je družba HelB podjetje v težavah v smislu Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah iz leta 2004 ([9]) (v nadaljnjem besedilu: smernice o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2004).

6.1 **Obstoj pomoči**

(54) V zvezi s posojilom za opremo iz leta 2002, odobrenim družbi HKL Bussiliikenne, Finska ponovno poudarja, da se lahko obrestna mera za posojilo šteje za skladno s tržnimi pravili zlasti zato, ker je bila vezana na tržno obrestno mero, tj. 12-mesečni EURIBOR.

(55) Poleg tega Finska meni, da je verjetno, da bi družba HKL Bussiliikenne pridobila posojilo s podobnimi pogoji od zasebne finančne institucije. Po mnenju Finske bi bila kreditna sposobnost družbe HKL Bussiliikenne, ki je bila organizacijsko del mesta in ne ločena pravna oseba, enaka kot kreditna sposobnost mesta (tj. dobra). Po navedbah Finske je obrestna mera, določena za posojilo za opremo, temeljila na obrestni meri za zunanja posojila, ki jih je mesto takrat najelo na finančnem trgu.

(56) Finska je tudi pojasnila, da bi se moralo posojilo za opremo obravnavati kot povsem notranja ureditev v okviru mesta, saj sta bila mesto in družba HKL Bussiliikenne ista pravna oseba. Posojilo ni imelo dodatnega jamstva, ker se je štelo za tako notranjo ureditev.

([8]) Razen obresti za investicijska posojila, saj v skladu s pogoji iz sporazumov o investicijskih posojilih plačilo obresti ni bilo potrebno, ker je nekdanja družba HelB ustvarjala izgube.

([9]) Smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, 1.10.2004, str. 2).

(57) Poleg tega se zdi, da Finska trdi, da bi se moralo posojilo za opremo, če bi se obravnavalo kot državna pomoč (v nasprotju z mnenjem Finske), šteti za obstoječo pomoč do 1. januarja 2005, ko je družbo HKL Bussiliikenne, ki je bila subjekt v okviru mesta brez ločene pravne osebnosti, nasledila družba HelB, tj. družba v lasti mesta z lastno pravno osebnostjo. Finska se v podporo svoji trditvi sklicuje na dopis služb Komisije v eni od prejšnjih zadev, v kateri je Komisija ugotovila, da ukrepi, odobreni v korist agencij na Finskem, ki so bile v lasti občine (oprostitev nekaterih davkov, vračilo DDV ter neomejeno jamstvo države, ki izhaja iz lastništva države, in s tem povezana odsotnost tveganja stečaja), očitno pomenijo obstoječo pomoč v smislu člena 108(1) PDEU, ker so bili sprejeti pred pristopom Finske k Uniji ([10]).

(58) V zvezi s podaljšanjem posojila za opremo leta 2007 Finska trdi, da je bilo to utemeljeno, ker je šlo za posojilo s spremenljivo obrestno mero, [osnovne] obrestne mere pa so se leta 2007 zviševale in naj bi se po pričakovanjih zviševale še naprej. Znižanja obrestnih mer na sedanjo nizko raven takrat ne bi bilo mogoče predvideti.

(59) V zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2005 Finska trdi, da to ni bilo novo posojilo, ampak izključno tehnični postopek spremembe „zagonskega posojila“, ki je bilo v bilanco stanja družbe HKL Bussiliikenne vključeno več kot deset let, v investicijsko posojilo. Namen tega postopka je bil zagotoviti skladnost s finsko zakonodajo o gospodarskih družbah, v skladu s katero „zagonskega posojila“ družbe v lasti občine ne bi bilo mogoče pustiti v bilanci stanja družbe z omejeno odgovornostjo. Investicijsko posojilo je običajna oblika financiranja delničarjev družb z omejeno odgovornostjo.

(60) V zvezi s 6-odstotno obrestno mero za investicijsko posojilo iz leta 2005 Finska ugotavlja, da je bila enaka kot za „zagonsko posojilo“ za družbo HKL Bussiliikenne. Ob upoštevanju mnenja Finske, da je bila to izključno tehnična sprememba in ne nov finančni dogovor, je treba isto obrestno mero šteti za utemeljeno. Finska prav tako poudarja, da je že zagotovila obsežen pregled investicijskih posojil, ki so jih takrat odobrili drugi subjekti. Obrestne mere za ta posojila so bile med 4,7 % in 7,539 %. Vsa investicijska posojila, omenjena v pregledu, so bila brez dodatnega jamstva in podrejena, kot določa zakonodaja, zato Finska meni, da so primerljiva referenčna skupina.

(61) V zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2011 Finska še naprej trdi, da bi ga bilo treba šteti za posojilo, ki ga je zagotovil dolgoročni lastnik skupine, in ne za enkratno kratkoročno odločitev o financiranju, ki jo je sprejel zunanji vlagatelj. Finska priznava, da je bil takrat finančni položaj družbe HelB slab in da je bila potrebna hitra dodelitev dodatnih sredstev. Poleg tega je družba HelB izvedla ukrepe za izboljšanje donosnosti v obdobju 2008–2010, vključno z zmanjšanjem stroškov družbe, spremembami strukture cen, spremembo veljavne kolektivne pogodbe, zmanjšanjem števila zaposlenih in zaprtjem ene od garaž (garaže Koskela). Finska poudarja, da je bilo investicijsko posojilo iz leta 2011 prvi ukrep mesta, ki je bil sprejet zaradi težkega finančnega položaja družbe HelB.

(62) Finska je navedla primer investicijskega posojila, odobrenega drugi družbi v letih 2011 in 2012, katerega obrestna mera je znašala 6-mesečni EURIBOR, povečan za 4,75 %. Ker je bila obrestna mera investicijskega posojila iz leta 2011 višja (6 %), Finska meni, da je posojilo skladno s tržnimi pravili.

(63) Poleg tega Finska trdi, da se ob upoštevanju tega, da nacionalno pravo vključuje posebne določbe v zvezi z investicijskimi posojili, dejstvo, da investicijsko posojilo iz leta 2005 ob odobritvi investicijskega posojila iz leta 2011 ni bilo vrnjeno, samo po sebi ne more šteti za pomemben dejavnik pri ugotavljanju skladnosti s tržnimi pravili.

(64) Finska meni, da je investicijsko posojilo iz leta 2012 „večinoma enako kot posojilo iz leta 2011“. Finska trdi, da to ni bila državna pomoč, temveč utemeljen ukrep financiranja, ki ga je izvedel delničar za zagotovitev likvidnosti odvisnega podjetja v njegovi 100-odstotni lasti. V zvezi z obrestno mero za investicijsko posojilo iz leta 2012 se Finska sklicuje na svoje pripombe glede investicijskega posojila iz leta 2011. Na koncu Finska meni, da je izvršni mestni odbor zaradi dejstva, da je bilo investicijsko posojilo iz leta 2012 odobreno po vložitvi pritožbe oktobra 2011, zahteval, da se investicijsko posojilo iz leta 2012 zagotovi pod tržnimi pogoji. Na podlagi tega Finska trdi, da investicijsko posojilo iz leta 2012 ni vključevalo pomoči in da ga zato ni bilo treba predložiti v odobritev Komisiji.

([10]) Z dopisom z dne 14. aprila 2010 so službe Komisije Finski sporočile svoje predhodno stališče o zadevi SA.30679 (E 2/2010) *Pomoč agencijam v lasti občin na Finskem*, pri čemer so ugotovile, da zadevna pomoč morda ni več združljiva, in Finsko pozvale, naj spremeni temeljno zakonodajo, tako da agencije v lasti občine, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne bodo več mogle imeti koristi od take pomoči. Finska je zakonodajo spremenila, Komisija pa je na podlagi teh sprememb z dopisom z dne 1. aprila 2014 zadevo zaključila.

6.2 **Združljivost pomoči**

(65) Finska je ponovno poudarila svoje stališče, ki ga je predstavila v predhodni fazi ocene, da zadevni ukrepi ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU, ker so bili izvedeni pod tržnimi pogoji, pri čemer ni navedla nobenih razlogov, s katerimi bi lahko utemeljila združljivost.

6.3 **Gospodarska kontinuiteta**

(66) Finska trdi, da med nekdanjo družbo HelB in novo družbo HelB ne obstaja gospodarska kontinuiteta, ker se je prodaja nekdanje družbe HelB razlagala kot odkup sredstev.

(67) Finska trdi tudi, da je bil projekt prodaje kljub dejstvu, da posli nekdanje družbe HelB niso bili prodani po odprtem, preglednem, nediskriminatornem in brezpogojnem razpisnem postopku, ustrezno javno objavljen, zato transakcijska cena, določena na podlagi ponudbe in odgovora na ponudbo ter s pogajanji, pomeni tržno vrednost poslovnih dejavnosti družbe HelB. Finska je navedeno podprla s predložitvijo ocene, ki jo je izvedel neodvisni zunanji strokovnjak, tj. družba Inspira Oy, po kateri je dogovorjena transakcijska cena v skladu z vrednostmi, izračunanimi v oceni na podlagi večine metod vrednotenja.

7. **PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI**

(68) Pritožniki so pripombe v zvezi s sklepom o začetku postopka predložili s skupnim dopisom z dne 8. maja 2015. Potrdili so dejstva in obrazložitev, ki jih je Komisija navedla v navedenem sklepu.

(69) Pritožniki so poudarili, da se lahko [nekdanja] družba HelB jasno opredeli kot podjetje v težavah v smislu smernic za reševanje in prestrukturiranje iz leta 2004, pa tudi v skladu s Smernicami o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah iz leta 2014 ([11]) (v nadaljnjem besedilu: smernice o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2014). Po navedbah pritožnikov velja enako za družbo HKL Bussiliikenne na podlagi Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah ([12]) (v nadaljnjem besedilu: smernice o reševanju in prestrukturiranju iz leta 1999).

(70) Pritožniki trdijo, da je treba načeloma šteti, da se z dodelitvijo državne podpore podjetju v težavah zadevni družbi dodeli gospodarska prednost. Država verjetno ne ravna v skladu z običajno tržno disciplino, če podpira družbo, ki nima dolgoročne sposobnosti preživetja, kot je družba HelB, saj zadevnih ukrepov družbi HelB ne bi dodelil noben razumen zasebni udeleženec na trgu.

(71) Zlasti kar zadeva posojilo za opremo iz leta 2002, bi razumen zasebni vlagatelj zahteval višjo obrestno mero, kot je mera, ki jo je javni organ pridobil na finančnih trgih. Poleg tega noben zasebni upnik na novoustanovljeno družbo, kot je bila leta 2005 družba HelB, ne bi prenesel posojila pod enakimi pogoji, kot so bili prvotno določeni za uveljavljenega predhodnika, v tem primeru družbo HKL Bussiliikenne. Pritožniki so poudarili tudi, da noben razumen zasebni vlagatelj ne bi sprejel ponavljajočih se odlogov plačila glavnice brez prilagoditve obrestne mere navzgor.

(72) V zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2005 pritožniki trdijo, da bi zasebni vlagatelj iz take naložbe raje izstopil kot zagotovil dodatno financiranje, saj sta družbi HKL Bussiliikenne in STA pred ustanovitvijo družbe HelB ustvarjali izgubo. Zato je treba celotno investicijsko posojilo iz leta 2005 obravnavati kot gospodarsko prednost, ki je družba HelB pod običajnimi tržnimi pogoji nikoli ne bi pridobila. Tudi če bi se zasebni vlagatelj strinjal z zagotovitvijo financiranja, tega nikoli ne bi storil pod pogoji, zagotovljenimi družbi HelB, tj. s 6-odstotno obrestno mero in brez kakršnega koli dodatnega jamstva.

(73) Kar zadeva investicijski posojili iz let 2011 in 2012, pritožniki poudarjajo, da je bil finančni položaj družbe HelB ob odobritvi navedenih posojil izjemno slab, česar se je mesto popolnoma zavedalo. Poleg tega po navedbah pritožnikov družba HelB ni plačala nobenih obresti in nobenega obroka investicijskega posojila iz leta 2005. V takšnih okoliščinah noben posojilodajalec ne bi bil pripravljen prevzeti tveganja posojila, zato skupni znesek investicijskih posojil iz let 2011 in 2012 pomeni državno pomoč.

([11]) Smernice o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah (UL C 249, 31.7.2014, str. 1).
([12]) Smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 288, 9.10.1999, str. 2).

(74) Na koncu pritožniki trdijo, da med nekdanjo družbo HelB in novo družbo HelB glede na obseg posla, dejstvo, da razpisnega postopka ni bilo, in druga ustrezna merila očitno obstaja gospodarska kontinuiteta.

8. **PRIPOMBE FINSKE V ZVEZI S PRIPOMBAMI PRITOŽNIKOV**

(75) Finska meni, da se v pripombah pritožnikov večinoma ponavljajo trditve, ki so že opisane v sklepu o začetku postopka, zato se sklicuje na svoj odgovor na navedeni sklep z dne 17. marca 2015. Finska je predložila naslednje dodatne pripombe, ki se nanašajo na zgornje pripombe pritožnikov.

(76) Finska je v odgovoru na pripombe pritožnikov, da mesto ni ravnalo kot tržni vlagatelj, ugotovila, da bi bilo treba načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu razlagati tako, da se upošteva interes lastnika za zaščito kapitala, vloženega v družbo v njegovi lasti, in zagotovitev dolgoročne donosnosti. Mesto bi bilo treba kot lastnika primerjati z udeležencem na trgu, ki si prizadeva zaščititi svojo naložbo, in ne s teoretičnim vlagateljem, ki nima take predhodne izpostavljenosti. Po navedbah Finske je mesto kot lastnik delovalo na enak način in pod enakimi tržnimi pogoji kot drugi lastniki družb, ki delujejo na trgu lokalnega avtobusnega prevoza na območju Helsinkov, vključno z družbo Nobina.

(77) V zvezi s pripombami pritožnikov glede investicijskih posojil iz let 2011 in 2012 se Finska sklicuje na študijo zunanjega strokovnjaka iz leta 2015 (glej uvodno izjavo 174), v skladu s katero naj bi bili posojili skladni s tržnimi pravili. Če pa bi se ugotovilo, da posojili pomenita pomoč (v nasprotju s stališčem Finske), Finska meni, da bi morala biti taka pomoč omejena na znesek, ki je rezultat razlike med dejansko uporabljeno obrestno mero in tržno obrestno mero [namesto da bi bila enaka skupnemu znesku posojil, kot trdijo pritožniki].

9. **OBSTOJ POMOČI**

(78) V tem sklepu se obravnavajo obstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU, vprašanje, ali bi lahko bila taka pomoč združljiva z notranjim trgom, ter, nenazadnje, gospodarska kontinuiteta med nekdanjo družbo HelB, zdaj Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy, in novo družbo HelB, ki je zdaj del skupine KAG.

(79) Člen 107(1) PDEU določa, da „je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“.

(80) Zato ukrep pomeni državno pomoč, če izpolnjuje naslednje kumulativne pogoje: (i) je pripisljiv državi in izhaja iz državnih sredstev, (ii) je selektiven, (iii) pomeni gospodarsko prednost za podjetje ter (iv) izkrivlja ali bi lahko izkrivljal konkurenco in vpliva na trgovino med državami članicami.

9.1 **Ukrep 1 – posojilo za opremo družbi HKL Bussiliikenne iz leta 2002**

(81) Najprej, pravila o državni pomoči se uporabljajo le, kadar je upravičenec ukrepa „podjetje“. Sodišče dosledno opredeljuje podjetja kot subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihov pravni status in način financiranja ([13]). Razvrstitev posameznega subjekta med podjetja je torej v celoti odvisna od njegovih dejavnosti in ne od njegovega statusa v skladu z nacionalno zakonodajo. Subjekt, ki je formalno del javne uprave, je kljub temu morda treba obravnavati kot podjetje v smislu člena 107(1) PDEU. Edino relevantno merilo je, ali izvaja gospodarsko dejavnost.

([13]) Sodba Sodišča z dne 12. septembra 2000, Pavlov in drugi, združene zadeve od C-180/98 do C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, točka 74; sodba Sodišča z dne 10. januarja 2006, Cassa di Risparmio di Firenze SpA in drugi, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, točka 107.

(82) Finska trdi, da družba HKL Bussiliikenne ob odobritvi posojila za opremo ni bila družba ali ločen pravni subjekt v skladu s finsko zakonodajo, ampak profitni center ([14]) v okviru notranje poslovne enote mesta (HKL). Zato bi bilo treba posojilo za opremo šteti za notranjo ureditev v okviru mesta. Zdi se, da to pomeni, da se za ukrep ne bi smela uporabljati pravila o državni pomoči.

(83) Komisija se s tem ne strinja. Tudi če je družba HKL Bussiliikenne uradno bila del mesta, je bila gospodarski subjekt (kot priznava tudi Finska), ki je izvajal storitve avtobusnega prevoza na konkurenčnem trgu, in ne javni organ, ki opravlja bistvene funkcije države. Družba HKL Bussiliikenne je kot taka jasno izvajala gospodarske dejavnosti, zato jo je treba ne glede na njen uradni pravni status obravnavati kot podjetje v smislu člena 107(1) PDEU. Posledično se zanjo uporabljajo pravila o državni pomoči. Seveda se uporabljajo tudi za družbo HelB, ki je bila pravni subjekt, ločen od mesta, in je izvajala isto vrsto gospodarskih dejavnosti kot njena predhodnica.

(84) Zdi se, da Finska trdi tudi, da bi bilo treba posojilo za opremo obravnavati kot obstoječo pomoč, podobno kot ukrepe v korist agencij v lasti občine (glej uvodno izjavo 57). Komisija ugotavlja, da so bili ti ukrepi vzpostavljeni pred pristopom Finske k Uniji 1. januarja 1995 (npr. oprostitev davka za prenos od leta 1943, oprostitev davka na nepremičnine od leta 1992 in oprostitev davka od dohodka od leta 1974). Nasprotno pa je bilo posojilo za opremo odobreno 6. maja 2002, tj. več kot sedem let po pristopu. Zato je jasno, da ne pomeni obstoječe pomoči.

9.1.1 *Državna sredstva in pripisljivost*

(85) Mesto je posojilo za opremo zagotovilo neposredno družbi HKL Bussiliikenne, leta 2005 pa ga je nato prevzela družba HelB in ga financira iz lastnega proračuna. Državna sredstva za namene člena 107(1) PDEU so sredstva države članice in njenih javnih organov, pa tudi sredstva javnih podjetij, na katera imajo javni organi neposredno ali posredno nadzorni vpliv. Glede na to opredelitev ukrep jasno vključuje državna sredstva in ga je mogoče pripisati državi. Finska tega ne izpodbija.

9.1.2 *Selektivnost*

(86) Mesto je posojilo za opremo odobrilo izključno družbi HKL Bussiliikenne, leta 2005 pa je to posojilo prevzela družba HelB. Posojilo za opremo je bilo torej povsem *ad hoc* odobreno eni družbi in ni bilo na voljo drugim družbam, ki so bile dejavne v sektorju avtobusnega prevoza na območju Helsinkov ter so bile v primerljivem pravnem in dejanskem položaju, ali družbam v drugih sektorjih. Do ukrepa, podobnega ukrepu, ki je bil dodeljen družbi HKL Bussiliikenne, ni bila upravičena nobena primerljiva družba, zato nobena taka družba ni pridobila primerljive prednosti. Ukrep je zato selektiven.

9.1.3 *Obstoj gospodarske prednosti*

(87) Gospodarske transakcije, ki jih izvajajo osebe javnega prava, ne dajejo prednosti svoji sopogodbenici in zato ne pomenijo pomoči, če so izvedene v skladu z običajnimi tržnimi pogoji ([15]). Za določitev, ali je transakcija izvedena v skladu z običajnimi tržnimi pogoji, je treba ravnanje osebe javnega prava primerjati z ravnanjem hipotetičnega zasebnega gospodarskega subjekta v podobnem položaju (tako imenovano merilo udeleženca v tržnem gospodarstvu). Sodišča Unije so razvila posebne vrste merila udeleženca v tržnem gospodarstvu za različne vrste gospodarskih transakcij, zlasti „načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu“, da bi opredelila prisotnost gospodarske prednosti v primerih javnih kapitalskih naložb ([16]), in „merilo zasebnega upnika“ v primerih transakcij, ki vključujejo dolg ([17]).

([14]) Finska v zvezi s tem ni predložila podrobnejših informacij. Profitni center je običajno del organizacije, katere finančna uspešnost se meri ločeno od drugih delov. Sistem poslovodnega računovodstva je oblikovan tako, da se lahko prihodki in stroški ustrezno dodelijo profitnemu centru. To ne pomeni nujno, da bi profitni center pripravil svoje obvezne računovodske izkaze.

([15]) Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996, SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točki 60 in 61.

([16]) Glej na primer sodbo Sodišča z dne 21. marca 1990, Belgija proti Komisiji („Tubemeuse“), C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, točka 29; sodbo Sodišča z dne 21. marca 1991, Italija proti Komisiji („ALFA Romeo“), C-305/89, ECLI:EU:C:1991:142, točki 18 in 19; sodbo Splošnega sodišča z dne 30. aprila 1998, Cityflyer Express proti Komisiji, T-16/96, ECLI:EU:T:1998:78, točka 51; sodbo Splošnega sodišča z dne 21. januarja 1999, Neue Maxhütte Stahlwerke in Lech-Stahlwerke proti Komisiji, združene zadeve T-129/95, T-2/96 in T-97/96, ECLI:EU:T:1999:7, točka 104, in sodbo Splošnega sodišča z dne 6. marca 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale in Land Nordrhein-Westfalen proti Komisiji, združeni zadevi T-228/99 in T-233/99, ECLI:EU:T:2003:57.

([17]) Sodbe Sodišča z dne 22. novembra 2007, Španija proti Komisiji, C-525/04 P, ECLI:EU:C:2007:698; z dne 24. januarja 2013, Frucona proti Komisiji, C-73/11 P, ECLI:EU:C:2013:32, in z dne 29. junija 1999, DMTransport, C-256/97, ECLI:EU:C:1999:332.

(88) Kar zadeva ta ukrep, mora Komisija torej proučiti, ali je mesto z odobritvijo posojila za opremo družbi HKL Bussiliikenne, ki ga je nato prevzela družba HelB, v skladu z dogovorjenimi pogoji ravnalo kot hipotetični zasebni upnik v podobnem položaju.

(89) Prvič, vsak preudaren zasebni upnik bi pred odobritvijo posojila najprej izvedel bonitetno oceno morebitnega prihodnjega dolžnika, na podlagi česar bi se odločil, ali bo posojilo odobril in pod kakšnimi pogoji ([18]). Država članica mora za dokazovanje skladnosti s tržnimi pravili predložiti dokaze, da je bila njena odločitev o izvedbi transakcije sprejeta na podlagi take predhodne ocene ([19]).

(90) Finska ni predložila nobenega dokaza, da je mesto pred odobritvijo posojila za opremo izvedlo bonitetno oceno (ali katero koli drugo vrsto predhodne ocene) družbe HKL Bussiliikenne. Še več, Finska je izrecno priznala, da ni bila izvedena nobena taka notranja ali zunanja ocena. To je znak, da Finska ni ravnala kot hipotetični zasebni upnik.

(91) Finska trdi, da je bilo posojilo kljub temu skladno s tržnimi pravili, ker (i) je bila obrestna mera vezana na tržno obrestno mero, tj. 12-mesečni EURIBOR, in ker (ii) bi družba HKL Bussiliikenne verjetno lahko pridobila posojilo s podobno maržo pri zasebni finančni instituciji, saj je kot notranja poslovna enota imela enako (dobro) kreditno sposobnost kot mesto samo.

(92) V zvezi s prvo trditvijo Komisija ugotavlja, da spremenljiva obrestna mera, kot je obrestna mera, uporabljena za posojilo za opremo, zajema dva elementa: osnovno obrestno mero in maržo. Osnovna obrestna mera v tej zadevi, tj. 12-mesečni EURIBOR, je obrestna mera, po kateri si banke med sabo posojajo denar na medbančnem trgu. Marža je premija, ki se zaračuna za tveganje, povezano s posojanjem denarja določenemu dolžniku. Zato za oceno, ali je posojilo skladno s tržnimi pravili, ni pomembna osnovna obrestna mera, temveč marža. Posledično dejstvo, da je bila obrestna mera za posojilo za opremo vezana na 12-mesečni EURIBOR, samo po sebi ni zadosten dokaz, da je bilo posojilo skladno s tržnimi pravili. Oceniti je treba, ali je marža ustrezno odražala profil tveganja družbe HKL Bussiliikenne ob odobritvi posojila za opremo. Glede na navedeno je treba prvo trditev zavrniti.

(93) V zvezi z drugo trditvijo Finske Komisija najprej ugotavlja, da Finska ni predložila nobenih dejanskih dokazov, kot so ponudbe komercialnih bank ali primeri primerljivih tržnih transakcij, s katerimi bi podprla svojo trditev, da bi lahko družba HKL Bussiliikenne pri zasebni finančni instituciji pridobila posojilo s podobno maržo. Finska trdi le, da bi lahko družba HKL Bussiliikenne tako posojilo pridobila na podlagi tega, da je imela enako kreditno sposobnost kot mesto samo, pri čemer naj bi mesto pridobilo posojila z enako maržo, kot je bila marža pri posojilu za opremo.

(94) Komisija se s tem ne strinja. Prvič, Komisija meni, da družba HKL Bussiliikenne in mesto kljub organizacijski povezavi nista imela enake kreditne sposobnosti. Z vidika upnika v tržnem gospodarstvu bi posojilo, odobreno mestu kot javnemu organu, vedno pomenilo manjše tveganje kot posojilo, odobreno družbi HKL Bussiliikenne, tj. avtobusnemu prevozniku, ki deluje na konkurenčnem trgu, tudi če bi bila ta družba organizacijsko del mesta.

(95) Drugič, kar je tudi pomembneje, visoka kreditna sposobnost mesta je neločljivo povezana z dejstvom, da za njegove javne dolgove nazadnje jamči država. Posojilo, odobreno mestu, se ne more obravnavati kot ustrezno tržno referenčno merilo, ker se pri njegovih pogojih upošteva končna podpora države, ki dolžniku na trgu ni na voljo. Zato je treba za oceno skladnosti posojila za opremo s tržnimi pravili kreditno sposobnost družbe HKL Bussiliikenne določiti samostojno, pogoje posojila pa je treba primerjati z ustrezno tržno obrestno mero ali njenim

([18]) Sodba Sodišča z dne 5. junija 2012, Komisija proti EDF, C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, točke 82 do 85 in 105.

([19]) Sodba Sodišča z dne 5. junija 2012, Komisija proti EDF, C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, točke 82 do 85. Glej tudi sodbo Sodišča z dne 24. oktobra 2013, Land Burgenland proti Komisiji, združene zadeve C-214/12 P, C-215/12 P in C-223/12 P, ECLI:EU:C:2013:682, točka 61.

približkom. Kot je že bilo omenjeno, Finska ni izvedla takšne ocene. V preteklosti Komisija ni sprejela, da posojila, ki jih je javni delničar odobril svojemu odvisnemu podjetju pod enako ugodnimi pogoji, kot so na voljo zadevnemu javnemu subjektu, ne vključujejo pomoči ([20]). Glede na navedeno je treba zavrniti tudi drugo trditev Finske.

(96) Skladnost s tržnimi pogoji se lahko določi neposredno, če transakcijo *pari passu* izvedejo javni in zasebni subjekti, ali na podlagi drugih metod ocenjevanja, če tržni podatki za posamezno transakcijo niso na voljo. Zadevno posojilo je bilo odobreno brez udeležbe zasebnih subjektov, zato njegove skladnosti s tržnimi pogoji ni mogoče oceniti neposredno.

(97) Ker ni posebnih tržnih informacij, se lahko skladnost dolžniške transakcije s tržnimi pogoji ugotovi s primerjalno analizo, tj. na podlagi primerjave pogojev s pogoji primerljivih tržnih transakcij. Take transakcije lahko vključujejo na primer posojila ali obveznice, ki so jih najeli oziroma izdali primerljivi dolžniki na trgu, ali kreditnimi zamenjavami, s katerimi se trguje v zvezi z njihovimi dolgovi.

(98) Finska ni predložila nobenih primerov primerljivih tržnih transakcij, ki bi se lahko uporabile kot referenčno merilo za posojilo za opremo iz leta 2002.

(99) Po navedbah pritožnikov so okrog leta 2002 obrestne mere za dolgoročna posojila družbe Nobina (zasebni konkurent družbe HelB) znašale približno 8 do 11 %. Bonitetna ocena družbe Nobina je bila takrat B+.

(100) Komisija ni našla nobenega drugega ustreznega referenčnega merila. Kljub temu Komisija ugotavlja, da 0,05-odstotna marža, zaračunana za posojilo za opremo, pomeni, da kreditnega tveganja praktično ni bilo. Celo dolžniki z odlično bonitetno oceno in dobrim dodatnim jamstvom na trgu najverjetneje ne bi pridobili tako nizke marže, kaj šele družba HKL Bussiliikenne, ki je bila v slabem finančnem položaju in ni zagotovila nobenega dodatnega jamstva.

(101) Glede na to, da tržni podatki za posamezno transakcijo niso na voljo in da ni mogoče določiti ustreznih tržnih referenčnih meril, Komisija meni, da je skladnost posojila za opremo s tržnimi pogoji utemeljeno oceniti na podlagi referenčnih obrestnih mer, določenih v sporočilu o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997 ([21]). Referenčna obrestna mera naj bi odražala povprečno stopnjo obrestnih mer, zaračunanih v državah članicah, za srednje- in dolgoročna posojila z običajnim poroštvom. Kot taka se lahko uporabi kot približek tržne obrestne mere.

(102) Komisija ugotavlja, da posojilo za opremo ni bilo podprto z nobenim zavarovanjem. Poleg tega je iz povprečne obrestne mere razviden povprečen posojilojemalec, tj. posojilojemalec, ki je v povprečnem finančnem položaju. Družbi HKL Bussiliikenne in STA, predhodnici družbe HelB, očitno nista bili v povprečnem finančnem položaju. Obe družbi sta pred odobritvijo posojila za opremo ustvarjali vedno večje izgube, kar se je nadaljevalo tudi po odobritvi posojila za opremo (glej uvodni izjavi 20 in 21). Septembra 2004 je mestni odbor sam predvidel, da se dobičkonosnost družb HKL Bussiliikenne in STA v bližnji prihodnosti ne bo bistveno izboljšala ter da bosta družbi še naprej ustvarjali izgube ([22]). Družba HelB pred odobritvijo posojila za opremo ni imela svoje finančne evidence. Preudaren upnik v tržnem gospodarstvu pa bi pred sprejetjem odločitve o prenosu posojila zagotovo upošteval finančni položaj predhodnikov družbe. Glede na navedeno je pri referenčni obrestni meri v tej zadevi očitno podcenjeno tveganje, povezano z odobritvijo posojila za opremo.

(103) V skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997 je referenčna mera najnižja mera, ki se lahko poveča v okoliščinah, v katerih obstaja posebno tveganje (na primer podjetje v težavah ali kadar ni zagotovljenega poroštva, ki ga običajno zahtevajo banke). V takšnih primerih lahko premija znaša do 400 bazičnih točk ali več, če nobena banka ne bi odobrila zadevnega posojila.

(104) Kot je navedeno v uvodni izjavi 26, posojilo za opremo ni bilo zavarovano z nobenim dodatnim jamstvom. To zadošča za ugotovitev, da je bilo posojilo za opremo odobreno v razmerah, ki so vključevale posebno tveganje v smislu sporočila o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997.

([20]) Glej na primer Sklep Komisije (EU) 2016/788 z dne 1. oktobra 2014 o državni pomoči SA.32833 (11/C) (ex 11/NN), ki jo je Nemčija izvedla v zvezi z ureditvijo financiranja letališča Frankfurt Hahn, uvedeno v letih od 2009 do 2011 (UL L 134, 24.5.2016, str. 1), uvodna izjava 117.

([21]) Obvestilo Komisije o metodi določanja referenčnih/diskontnih mer (UL C 273, 9.9.1997, str. 3).

([22]) Predlog mestnega odbora št. 13/2004 z dne 1. septembra 2004.

(105) Poleg tega Komisija ugotavlja, da je družba HKL Bussiliikenne, preden je maja 2002 pridobila posojilo za opremo, kazala znake podjetja v težavah, kot so naraščajoče izgube. Komisija je v sklepu o začetku postopka predhodno sklenila, da bi se družba HKL Bussiliikenne v skladu s smernicami o reševanju in prestrukturiranju iz leta 1999 štela za podjetje v težavah. Na podlagi elementov, zbranih med formalnim postopkom preiskave, pa je ugotovila, da promet družbe HKL Bussiliikenne ni upadal, njeni dolgovi in stroški opresti pa niso naraščali. Zato Komisija meni, da zgolj dejavnik naraščajočih izgub ne zadošča za ugotovitev, da je bila družba HKL Bussiliikenne podjetje v težavah v smislu smernic o reševanju in prestrukturiranju iz leta 1999. Hkrati so naraščajoče izgube nedvomno znak takratnega slabega finančnega položaja družbe HKL Bussiliikenne, ki je za upnika pomenil večje tveganje od običajnega. To je poleg neobstoja zavarovanja še en dejavnik, ki kaže, da je bilo posojilo za opremo odobreno v razmerah, ki so vključevale posebno tveganje. Finančni položaj družbe HKL Bussiliikenne se po pridobitvi posojila za opremo ni bistveno izboljšal in je ob prenosu posojila na družbo HelB ostal slab.

(106) Preden se je posojilo januarja 2005 preneslo na družbo HelB, je tudi družba STA imela naraščajoče izgube. Komisija podobno kot v primeru družbe HKL Bussiliikenne meni, da čeprav so naraščajoče izgube znak podjetja v težavah, to merilo samo po sebi ne zadošča za ugotovitev, da je bila družba STA podjetje v težavah. Nedvomno pa to je pokazatelj, da je bil finančni položaj družbe STA slab.

(107) Družba HelB je bila ustanovljena leta 2005, zato pred prevzetjem posojila za opremo ni imela svoje finančne evidence. Kljub temu bi bilo treba pri oceni tveganja, povezanega s prenosom posojila za opremo na družbo HelB, upoštevati finančni položaj njenih predhodnic, tj. družb HKL Bussiliikenne in STA. Poleg tega je dejstvo, da je bila družba HelB novoustanovljena družba, pomenilo dodatno tveganje za upnika, saj je bila njena prihodnja finančna uspešnost manj predvidljiva v primerjavi z družbo z lastnimi preteklimi evidencami.

(108) Dejanska finančna uspešnost družbe HelB po prenosu posojila za opremo potrjuje, kar bi bilo mogoče napovedati na podlagi finančne uspešnosti njenih predhodnic. Družba HelB je za vsako leto svojih dejavnosti od ustanovitve leta 2005 do leta 2014 poročala o znatnih izgubah. Edina izjema je bilo leto 2013, ko je takoj po pridobitvi dveh investicijskih posojil zabeležila majhen dobiček v višini 0,1 milijona EUR. Da bi bilo stanje še slabše, je družba HelB od leta 2009 povečevala negativen lastniški kapital: leta 2009 je znašal −3,3 milijona EUR, leta 2010 −6,6 milijona EUR, leta 2011 −12,7 milijona EUR, leta 2012 −14,6 milijona EUR, leta 2013 −15,9 milijona EUR in leta 2014 −22,9 milijona EUR.

(109) Na koncu je mesto leta 2004 in 2007 odložilo vračilo posojila za opremo za skupaj osem let, in sicer s prvotno načrtovanega 31. decembra 2015 na 31. december 2023. S podaljšanjem obdobja vračanja se poveča tveganje nevračila, zaradi česar bi razumen upnik v tržnem gospodarstvu zahteval dodatno premijo. Mesto ni zvišalo marže za posojilo za opremo, zato se pri obrestni meri to dodatno tveganje ni upoštevalo.

(110) Na podlagi analize iz uvodnih izjav od 104 do 109 Komisija meni, da je bilo posojilo za opremo odobreno in nato preneseno v razmerah, ki so vključevale posebno tveganje v smislu sporočila o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997. Zato Komisija glede na okoliščine te zadeve meni, da bi bilo treba najnižjo mero povečati za premijo v višini najmanj 400 bazičnih točk.

(111) V skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997 bi se lahko premija v višini 400 bazičnih točk še zvišala, če nobena zasebna banka ne bi hotela odobriti ustreznega posojila. Komisija ni našla nobenega dokaza in meni, da je malo verjetno, da bi glede na slab finančni položaj posojilojemalcev katera koli zasebna banka odobrila posojilo za opremo pod istimi pogoji kot mesto. Kljub temu se je Komisija odločila, da zaradi neobstoja jasnih pravil o tem, kako količinsko opredeliti tako dodatno premijo, premije v višini 400 bazičnih točk zaradi previdnosti ne bo dodatno zvišala.

(112) Najnižja referenčna mera za Finsko, določena na podlagi petletne medbančne menjalne obrestne mere, je maja 2002 znašala 5,06 %, januarja 2005 pa 4,08 %. Komisija si je v skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997 pridržala pravico do uporabe kratkoročnejše osnovne obrestne mere od petletne medbančne menjalne obrestne mere. Komisija v obravnavani zadevi meni, da je kot osnovno obrestno mero ustrezno uporabiti 12-mesečni EURIBOR. Razlog za to je, prvič, da je bila pri posojilu za opremo uporabljena dejanska osnovna obrestna mera, zaradi česar je mogoče natančnejše približevanje tržne obrestne mere kot referenčne obrestne mere. Drugič in še pomembneje, z uporabo EURIBOR-ja se zagotovi spremenljiv približek tržne obrestne mere, kar je točno taka vrsta obrestne mere, kot je bila uporabljena za posojilo za opremo (nasprotno bi se z referenčno obrestno mero dejansko zagotovil približek fiksne obrestne mere).

(113) Metodologija za določanje referenčnih obrestnih mer je bila spremenjena v skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008 ([23]). Nova metodologija je začela veljati 1. julija 2008, tj. po odobritvi posojila za opremo. Vendar bi se lahko obrestna mera za posojilo za opremo ponovno določila vsakih pet let od prvega izplačila posojila (glej uvodno izjavo 26), tj. 24. maja 2007 in 24. maja 2012. Razumni upnik bi v primeru vse slabšega finančnega položaja dolžnika izkoristil tako pogodbeno možnost in zvišal obrestno mero, da bi ustrezala novi stopnji tveganja. Kot je omenjeno v uvodni izjavi 153, se je družba HelB najmanj od leta 2009 lahko štela za podjetje v težavah. Na podlagi sporočila o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008 znaša marža posojila, skladnega s tržnimi pravili, za podjetje v težavah brez dodatnega jamstva 1 000 bazičnih točk.

(114) Na podlagi navedenega je tržna obrestna mera za posojilo za opremo (i) med 24. majem 2002 in 23. majem 2012 12-mesečni EURIBOR, povečan za 400 bazičnih točk, (ii) med 24. majem 2012 in 13. januarjem 2016, ko je mesto odstopilo od obveznosti vračila (glej spodaj), pa 12-mesečni EURIBOR, povečan za 1 000 bazičnih točk. Dejanska obrestna mera je bil 12-mesečni EURIBOR, povečan za 5 bazičnih točk, kar je torej 395 oziroma 995 bazičnih točk pod tržno ravnjo.

(115) Mesto je 13. januarja 2016 družbo HelB ([24]) oprostilo obveznosti vračila neodplačane glavnice posojila za opremo v znesku 10,7 milijona EUR. Zato je imela družba HelB poleg obrestne mere, ki je bila nižja od tržne, koristi tudi, ker ji ni bilo treba vrniti glavnice.

(116) Glede na opravljeno oceno Komisija ugotavlja, da mesto ni ravnalo kot upnik v tržnem gospodarstvu, saj je posojilo za opremo odobrilo pod pogoji, ki niso bili v skladu s tržnimi pogoji. Zato se je s posojilom za opremo iz leta 2002 družbama HKL Bussiliikenne in HelB dodelila neupravičena gospodarska prednost.

9.1.4 *Vpliv na konkurenco in trgovino med državami članicami*

(117) Šteje se, da gre za izkrivljanje konkurence v smislu člena 107(1) PDEU takoj, ko država dodeli finančno prednost podjetju v liberaliziranem sektorju, kjer obstaja ali bi lahko obstajala konkurenca ([25]). Kot je ugotovilo Sodišče v sodbi v zadevi Altmark ([26]), je od leta 1995 več držav članic začelo odpirati nekatere trge prevoza konkurenci podjetij s sedežem v drugih državah članicah, tako da je več podjetij že ponujalo storitve rednega linijskega mestnega, primestnega in regionalnega prevoza v državah članicah, ki niso njihova država članica izvora. Finski trg avtobusnih prevozov je odprt za konkurenco. Zlasti storitve lokalnega avtobusnega prevoza na območju Helsinkov se od leta 1998 oddajajo na podlagi konkurenčnih razpisnih postopkov (glej uvodni izjavi 24 in 25). Na trgu je dejavnih več avtobusnih prevoznikov, vključno s prevozniki iz drugih držav članic. Poleg tega na konkurenco in trgovino vpliva vsak ukrep, ki ga dodeli država in bi lahko izboljšal konkurenčni položaj prejemnika pomoči v primerjavi z drugimi podjetji, s katerimi tekmuje ([27]). Zato Komisija ugotavlja, da je posojilo za opremo izkrivljalo ali bi lahko izkrivljalo konkurenco ter vplivalo na trgovino med državami članicami.

9.1.5 *Sklep o obstoju državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU*

(118) Komisija glede na navedeno ugotavlja, da ukrep 1 pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Znesek pomoči je enak vsoti:

(1) razlike med (a) obrestmi, ki jih je treba plačati, izračunanimi na podlagi obrestne mere, skladne s tržnimi pravili, ki je 12-mesečni EURIBOR, povečan za maržo v višini 400 bazičnih točk (med 24. majem 2002 in 23. majem 2012) in 1 000 bazičnih točk (med 24. majem 2012 in 13. januarjem 2016), ter (b) plačanimi obrestmi, izračunanimi na podlagi dejanske obrestne mere, ki je 12-mesečni EURIBOR, povečan za maržo v višini 5 bazičnih točk, in

(2) neporavnane glavnice posojila, ki ni bilo vrnjena, v znesku 10,7 milijona EUR.

([23]) Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 14, 19.1.2008, str. 6).

([24]) Natančneje, družba Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy, kot se zdaj imenuje družba HelB, se je spremenila, potem ko so bili posli družbe HelB 15. decembra 2015 prodani družbi Viikin Linja Oy.

([25]) Sodba z dne 15. junija 2000, Alzetta Mauro, združene zadeve T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 do 607/97, T-1/98, T-3/98 do T-6/98 in T-23/98, ECLI:EU:T:2000:151, točke od 141 do 147.

([26]) Sodba Sodišča z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungsprasidium Magdeburg, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

([27]) Sodba Sodišča z dne 7. septembra 1980, Philip Morris, 730/79, ECLI :EU:C:1980:209, točka 11. Glej tudi sodbo v zadevi Alzetta Mauro (opomba 25), ECLI:EU:T:2000:151, točka 80.

Tako izračunana pomoč znaša 20 190 595 EUR (glej Prilogo). Datum dodelitve pomoči je: za sestavino (1) datum, na katerega je bilo treba plačati obresti, tj. 31. december vsako leto med letoma 2002 in 2015 ter 13. januar 2016 (zadnji dan posojila); za sestavino (2) datum oprostitve obveznosti vračila posojila, tj. 13. januar 2016.

9.2 **Ukrep 2 – investicijsko posojilo družbi HelB iz leta 2005**

9.2.1 *Državna sredstva in pripisljivost, selektivnost ter vpliv na konkurenco in trgovino med državami članicami*

(119) Sklep glede državnih sredstev in pripisljivosti (glej uvodno izjavo 85), selektivnosti (glej uvodno izjavo 86) ter vpliva na konkurenco in trgovino med državami članicami (glej uvodno izjavo 117), sprejet v zvezi z ukrepom 1, se ustrezno uporablja za obravnavani ukrep.

9.2.2 *Obstoj gospodarske prednosti*

(120) Finska trdi, da ukrep ni bilo novo financiranje, ampak izključno tehnična sprememba „zagonskega posojila“, ki je bilo v bilanco stanja družbe HKL Bussiliikenne vključeno več kot deset let, v investicijsko posojilo. Po mnenju Finske je bila ta sprememba potrebna za zagotovitev skladnosti s finsko zakonodajo (poslovanje družbe HKL Bussiliikenne v skladu s finskim zakonom o lokalni upravi se je zaključevalo, poslovanje družbe HelB v skladu s finskim zakonom o družbah z omejeno odgovornostjo pa je bilo tik pred začetkom).

(121) Komisija ugotavlja, da so bili pogoji investicijskega posojila za družbo HelB veliko ugodnejši kot pogoji za obveznosti („zagonsko posojilo“ in obveznost družbe STA), ki so se pretvorile v navedeno investicijsko posojilo (glej uvodno izjavo 30). Navedene obveznosti je bilo treba poravnati ne glede na finančni položaj družbe HelB, investicijsko posojilo pa je bilo treba vrniti samo, če bi družba HelB ustvarila zadosten dobiček. To je bilo malo verjetno, saj sta predhodnici družbe HelB (družbi HKL Bussiliikenne in STA) šest zaporednih let pred dodelitvijo ukrepa (1999–2004) ustvarjali znatne izgube. Nadalje, investicijsko posojilo je bilo za razliko od pretvorjenih obveznosti podrejeno vsem drugim dolgovom. Poleg tega je bilo „zagonsko posojilo“ odobreno za 25 let, trajanje investicijskega posojila pa je bilo neomejeno. Nazadnje je bila obrestna mera za investicijsko posojilo (6 %) nižja od prvotne obrestne mere za „zagonsko posojilo“ (9 %).

(122) Poleg tega so se nekateri deli investicijskega posojila, kot so vračilo, odvisno od ustvarjanja zadostnih dobičkov, podrejenost in časovna neomejenost, tako razlikovali od standardnega posojila in bili tako podobni investicijskemu posojilu, da ga je namesto kot posojilo utemeljeno obravnavati kot navidezni lastniški instrument. O investicijskem posojilu se je v bilanci stanja družbe HelB sprva poročalo celo kot o lastniškem kapitalu.

(123) V preteklosti je Komisija sklenila, da je treba znatne spremembe prvotnega financiranja obravnavati kot nov ukrep ([28]). Glede na navedeno se investicijsko posojilo torej ne more šteti zgolj za „tehnično spremembo“, kot trdi Finska, ampak se mora šteti za nov finančni dogovor (v primerjavi z „zagonskim posojilom“), ki zajema pretvorbo obstoječih obveznosti v navidezni lastniški instrument.

(124) Kar zadeva trditev, da je bila pretvorba obstoječih obveznosti v investicijsko posojilo potrebna za zagotovitev skladnosti s finsko zakonodajo, Komisija ugotavlja, da čeprav so nekateri deli investicijskega posojila dejansko urejeni s finskim zakonom o družbah z omejeno odgovornostjo (npr. omejeni pogoji vračila, brez dodatnega jamstva), v samem zakonu ni določeno, da mora mesto obveznosti pretvoriti v investicijsko posojilo, zlasti ne pod dogovorjenimi pogoji. Izbira ustreznega instrumenta je bila prepuščena mestu. Mesto bi na primer lahko obveznosti refinanciralo pod drugačnimi pogoji ali jih refinanciralo na trgu. Nekateri deli takega posojila so morali

([28]) Sklep Komisije z dne 23. januarja 2018 v zadevi SA.43127, *Prestrukturiranje poljskih regionalnih železnic*, UL C 158, 4.5.2018, str. 10, uvodne izjave od 65 do 67).

biti skladni s finsko zakonodajo šele po tem, ko se je mesto odločilo za pretvorbo obveznosti v investicijsko posojilo. Mesto je še vedno lahko opredelilo druge dele, ki jih zakonodaja ni urejala, na primer obrestno mero. Zato ta trditev ni utemeljena. Tudi če je bila pretvorba potrebna za zagotovitev skladnosti z domačo zakonodajo, morajo biti pogoji take pretvorbe v vsakem primeru še vedno v skladu s pravili o državni pomoči. To pomeni, da za namene ocene državne pomoči ni pomembno, ali je mesto v skladu z domačo zakonodajo obveznosti moralo pretvoriti ali ne, ampak ali je to storilo pod tržnimi pogoji.

(125) Posledično mora Komisija oceniti, ali se je z investicijskim posojilom iz leta 2005 družbi HelB dodelila neupravičena gospodarska prednost. Zato mora Komisija ugotoviti, ali je mesto z odločitvijo o pretvorbi obveznosti v investicijsko posojilo pod dogovorjenimi pogoji ravnalo na način, primerljiv z ravnanjem zasebnega upnika v podobnem položaju.

(126) Razumen upnik v tržnem gospodarstvu, ki se mora odločiti med prenosom obstoječih obveznosti brez spreminjanja njihovih pogojev in njihovo pretvorbo v investicijsko posojilo, bi najprej primerjal finančni rezultat obeh možnosti (na primer neto sedanjo vrednost pričakovanih prihodnjih denarnih tokov) ter izbral možnost, ki zagotavlja višji pričakovani donos.

(127) Mesto ni izvedlo take primerjalne analize za določitev, katero dejanje bi bilo ekonomsko ugodnejše. Finska je izrecno priznala, da mesto pred odobritvijo investicijskega posojila ni izvedlo nobene predhodne poslovne ocene. Zato mesto ni moglo oblikovati utemeljenih pričakovanj glede tega, ali bo družba HelB ustvarila dovolj sredstev za vračilo investicijskega posojila, in še manj glede tega, ali se bo s posojilom zagotovil višji donos kot s pretvorjenimi obveznostmi. Razumen upnik v tržnem gospodarstvu v podobnem položaju ne bi tako ravnal.

(128) Finska je Komisijo obvestila, da je bila izvedena preiskava, na podlagi katere se je ocenilo, da bi bilo mogoče operativne in gospodarske koristi doseči z združitvijo družbe HKL Bussiliikenne z družbo STA. V zvezi s tem se Finska sklicuje na predlog mestnega odbora z dne 1. septembra 2004 o izvedbi združitve ([29]).

(129) Komisija je ta predlog pregledala in ugotovila, da se nanaša na združitev in ne na investicijsko posojilo. V njem je analizirano zlasti, ali je bolje, da mesto družbi HKL Bussiliikenne in STA združi ali ju ohrani ločeni, ter kateri model združitve bi bil najboljša rešitev. V predlogu investicijsko posojilo ni niti omenjeno, še manj pa je v njem analizirana njegova ekonomska utemeljitev ali njegovi pogoji. Zato predloga ni mogoče obravnavati kot utemeljitev skladnosti investicijskega posojila s tržnimi pravili.

(130) V vsakem primeru se zdi, da je mesto z odobritvijo investicijskega posojila (s pretvorbo obveznosti) poslabšalo svoj položaj upnika. Razlog za to je, da so bili pogoji vračila investicijskega posojila za mesto precej manj ugodni kot pogoji vračila osnovnih obveznosti (glej uvodno izjavo 121). Po drugi strani pa mesto v zameno ni ničesar pridobilo. Mesto bi kot edini lastnik družbe HelB imelo zlasti enake pravice do prihodnjih kapitalskih dobičkov, če bi odobrilo investicijsko posojilo (s pretvorbo obveznosti) ali preneslo osnovne obveznosti brez spreminjanja njihovih pogojev.

(131) Tako kot ukrep 1 v primeru posojila za opremo je bil tudi ukrep 2 izveden brez sodelovanja zasebnih subjektov, zato njegove skladnosti s tržnimi pogoji ni mogoče oceniti neposredno.

(132) Finska je za razliko od ukrepa 1 predložila primere investicijskih posojil, odobrenih med letoma 2004 in 2006, za katere se je uporabila obrestna mera v razponu od 4,7 % do 7,539 %, pri čemer je trdila, da so ta posojila primerljiva referenčna skupina za investicijsko posojilo, ki se ocenjuje.

(133) V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da mora biti ustrezno referenčno merilo dovolj primerljivo z ukrepom države, zlasti v smislu vrste zadevnega prevoznika, zadevnega trga ter vrste obravnavane transakcije in položaja upravičenega podjetja ([30]).

(134) V zvezi s primeri, ki jih je predložila Finska, Komisija ugotavlja, prvič, da Finska ni pojasnila, ali so bili referenčni upniki podobne vrste kot mesto, tj. ali so bili nadrejene družbe skupine s predhodno izpostavljenostjo svojim dolžnikom kot upniki in kot delničarji. Drugič, referenčni upravičenci investicijskih posojil so bili dejavni na drugih trgih kot družba HelB (npr. proizvodnja kovin, nepremičnine, stavbe in gradbeništvo, finančne storitve), pri čemer nihče od njih ni izvajal storitev avtobusnega prevoza. To je pomembno, ker so poleg posameznih dolžnikov tudi poslovni sektorji izpostavljeni tveganjem, specifičnim za njihov trg, kar se mora ustrezno odražati v stroških financiranja. Tretjič, referenčne transakcije so zajemale odobritev investicijskih posojil uveljavljenim družbam.

([29]) Predlog mestnega odbora št. 13/2004 z dne 1. septembra 2004.

([30]) Glej sodbo Splošnega sodišča z dne 6. marca 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale in Land Nordrhein-Westfalen proti Komisiji, združeni zadevi T-228/99 in T-233/99, ECLI:EU:T:2003:57, točka 251.

Nasprotno pa transakcija, ki se ocenjuje, zajema odobritev investicijskega posojila (s pretvorbo obveznosti) novoustanovljeni družbi, kar pomeni večje tveganje za upnika (glej uvodno izjavo 107). Četrtič, referenčni upniki morda niso bili v položaju, primerljivem s položajem družbe HelB. To je bistvenega pomena, saj se s finančnim položajem upnika določi kreditno tveganje, specifično zanj, na podlagi tega pa obrestna mera. Komisija ob upoštevanju vseh teh razlik meni, da se primeri, ki jih je predložila Finska, ne morejo šteti za primerljive tržne transakcije, zato ne pomenijo ustreznega referenčnega merila.

(135) Glede na to, da tržni podatki za posamezno transakcijo in ustrezna tržna referenčna merila niso na voljo, Komisija meni, da je utemeljeno skladnost investicijskega posojila iz leta 2005 s tržnimi pravili oceniti na podlagi sporočila o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997, kot v primeru posojila za opremo.

(136) Tako kot posojilo za opremo tudi investicijsko posojilo iz leta 2005 ni bilo zavarovano z nobenim dodatnim jamstvom. Poleg tega je bilo podrejeno vsem drugim dolgovom. Zato sklep v zvezi s posojilom za opremo iz uvodne izjave 104, tj. da je bilo odobreno v razmerah, ki vključujejo posebno tveganje v smislu sporočila o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997, še toliko bolj velja za investicijsko posojilo iz leta 2005.

(137) Poleg tega bi upnik v tržnem gospodarstvu pri oceni tveganja, povezanega z odobritvijo investicijskega posojila iz leta 2005 (s pretvorbo obveznosti) družbi HelB, upošteval finančni položaj njenih predhodnic, tj. družb HKL Bussiliikenne in STA, saj družba leta 2005 ni imela svoje finančne evidence. V zvezi s tem se ocena iz uvodnih izjav 105 in 106 glede posojila za opremo ustrezno uporablja za investicijsko posojilo iz leta 2005. Poleg tega je dejstvo, da je bila družba HelB novoustanovljena družba, pomenilo dodatno tveganje za upnika, saj je bila njena prihodnja finančna uspešnost manj predvidljiva v primerjavi z družbo z lastnimi preteklimi evidencami.

(138) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija meni, da je bilo investicijsko posojilo iz leta 2005 odobreno v razmerah, ki so vključevale posebno tveganje v smislu sporočila o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997. Zato Komisija glede na okoliščine te zadeve meni, da bi bilo treba najnižjo referenčno obrestno mero povečati za premijo v višini najmanj 400 bazičnih točk.

(139) Komisija ni našla nobenega dokaza in meni, da je malo verjetno, da bi katera koli zasebna banka investicijsko posojilo odobrila pod enakimi pogoji kot mesto. Po navedbah Finske ni več mogoče z zanesljivostjo ugotoviti, ali bi bile leta 2005 banke ali finančne institucije družbi HelB pripravljene odobriti financiranje. V skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997 bi se lahko premija v višini 400 bazičnih točk še zvišala, če zadevnega posojila ne bi bila pripravljena odobriti nobena zasebna banka. Kljub temu se je Komisija tako kot v primeru posojila za opremo iz leta 2002 odločila, da zaradi neobstoja jasnih pravil o tem, kako količinsko opredeliti tako dodatno premijo, premije v višini 400 bazičnih točk zaradi previdnosti ne bo dodatno zvišala.

(140) Še več, poleg premije tudi najnižja referenčna obrestna mera podcenjuje tveganje, povezano z odobritvijo investicijskega posojila (s pretvorbo obveznosti). Razlog za to je, da naj bi referenčne obrestne mere ustrezale povprečnim obrestnim meram za standardna posojila, čeprav zadevni ukrep ni standardno posojilo, temveč navidezni lastniški instrument (glej uvodno izjavo 122), za katerega bi upnik v tržnem gospodarstvu, če bi bili vsi drugi dejavniki enaki, zahteval višjo obrestno mero.

(141) Ob upoštevanju posebnega tveganja, povezanega z odobritvijo investicijskega posojila (s pretvorbo obveznosti), bi moral približek tržne obrestne mere januarja 2005 znašati najmanj 8,08 % (ob pretvorbi „zagonskega posojila“), aprila 2006 (ob pretvorbi obveznosti družbe STA) pa najmanj 7,70 %, kar je enako najnižjima referenčnima obrestnima merama 4,08 % oziroma 3,70 %, povečanima za premijo v višini najmanj 400 bazičnih točk. Glede na navedeno je bila obrestna mera za investicijsko posojilo (6 %) nižja od približka tržne obrestne mere, določene na podlagi sporočila o referenčnih obrestnih merah iz leta 1997.

(142) Glede na opravljeno oceno Komisija ugotavlja, da mesto ni ravnalo kot upnik v tržnem gospodarstvu, saj je investicijsko posojilo (s pretvorbo obveznosti) odobrilo pod pogoji, ki niso bili v skladu s tržnimi pogoji. Zato se je z investicijskim posojilom iz leta 2005 družbi HelB dodelila neupravičena gospodarska prednost.

9.2.3 *Sklepna ugotovitev v zvezi z obstojem državne pomoči*

(143) Komisija glede na navedeno ugotavlja, da ukrep 2 pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Znesek pomoči je enak razliki med

(1) obrestmi, izračunanimi na podlagi obrestne mere, skladne s tržnimi pravili, ki znaša (a) 8,08 % za „zagonsko posojilo“ med 1. januarjem 2005 in 11. decembrom 2015 ter (b) 7,70 % za obveznost družbe STA med 18. aprilom 2006 in 11. decembrom 2015 ([31]), ter

(2) dejansko plačanimi obrestmi, tj. 0.

Tako izračunana pomoč znaša 20 241 255 EUR (glej Prilogo). Datum dodelitve pomoči je datum, na katerega bi bilo treba plačati obresti, če bi bilo posojilo odobreno pod tržnimi pogoji, tj. 31. december vsako leto med letoma 2005 in 2014 ter 11. december 2015 (datum, ko je bilo investicijsko posojilo iz leta 2005 pretvorjeno v lastniški kapital družbe HelB) ([32]).

9.3 **Ukrep 3 – investicijsko posojilo družbi HelB iz leta 2011**

9.3.1 *Državna sredstva in pripisljivost, selektivnost ter vpliv na konkurenco in trgovino med državami članicami*

(144) Sklep glede državnih sredstev in pripisljivosti (glej uvodno izjavo 85), selektivnosti (glej uvodno izjavo 86) ter vpliva na konkurenco in trgovino med državami članicami (glej uvodno izjavo 117), sprejet v zvezi z ukrepom 1, se ustrezno uporablja za obravnavani ukrep.

9.3.2 *Obstoj gospodarske prednosti*

(145) Uvodoma je treba pripomniti, da je bilo investicijsko posojilo iz leta 2011 odobreno pod enakimi pogoji kot investicijsko posojilo iz leta 2005, tj. s 6-odstotno obrestno mero, brez dodatnega jamstva, z vračilom, pogojenim z razpoložljivostjo zadostnega dobička, podrejenostjo vsem drugim dolgovom in časovno neomejenostjo. Zato bi bilo treba investicijsko posojilo iz leta 2011 tako kot investicijsko posojilo iz leta 2005 obravnavati kot navidezni lastniški instrument. Finska imenuje ukrep 3 „kapitalska injekcija“ in priznava, da je bil ukrep lastniški instrument. Vendar investicijsko posojilo iz leta 2011 za razliko od investicijskega posojila iz leta 2005 ni bilo posledica pretvorbe obstoječih obveznosti, ampak nova naložba v lastniški kapital.

(146) Razumen vlagatelj v tržnem gospodarstvu, ki razmišlja o naložbi v lastniški kapital, bi najprej izvedel oceno rentabilnosti naložbe, da bi ocenil, ali je pričakovana stopnja donosnosti take naložbe višja od stopnje donosnosti ob upoštevanju vseh pomembnih tveganj, ki jo zahteva vlagatelj. Zahtevana stopnja donosnosti v tem primeru se lahko opredeli kot najnižja stopnja donosnosti, ki bi jo želel ustvariti vlagatelj v tržnem gospodarstvu, da bi naložbo izvedel. Med običajnimi metodami, uporabljenimi za oceno rentabilnosti naložbe, je na primer neto sedanja vrednost ali interna stopnja donosnosti. Razumen udeleženec na trgu bi naložbo izvedel, če bi bila njena interna stopnja donosnosti višja od zahtevane stopnje donosnosti ali če bi bila njena neto sedanja vrednost večja od 0.

(147) Preden je mesto sprejelo odločitev, da družbi HelB odobri investicijsko posojilo iz leta 2011, ni izvedlo nobene ocene rentabilnosti naložbe ali katere koli druge vrste predhodne analize, s katero bi ocenilo finančni rezultat naložbe. Po navedbah Finske je mesto pred odobritvijo posojila spremljalo finančni položaj družbe HelB in je bilo z njim seznanjeno. Vendar zgolj seznanjenost s finančnim položajem ne zadošča za utemeljitev naložbe, zlasti če je ta položaj slab, kot je bilo v primeru družbe HelB. Mesto je namreč enostavno zagotovilo lastniški kapital, ne da bi imelo z dejstvi utemeljeno mnenje o tem, ali je verjetno, da bo naložba imela zahtevani donos. Razumen vlagatelj v podobnem položaju zagotovo ne bi tako ravnal.

([31]) Obresti, ki jih je treba plačati, se izračunajo na podlagi neporavnane glavnice s kapitaliziranimi obrestmi, saj je bilo treba v skladu s pogoji posojila neplačane obresti kapitalizirati (glej uvodno izjavo 31).

([32]) V skladu s sporazumom o posojilu je bilo treba obresti plačati, če je družba v danem obračunskem letu ustvarila zadosten dobiček. Obračunsko leto družbe HelB je sovpadalo s koledarskim letom. Zato Komisija meni, da če bi bilo posojilo odobreno pod tržnimi pogoji (tj. z obrestno mero, skladno s tržnimi pravili, ki se plača ne glede na finančno uspešnost družbe HelB), bi bilo treba obresti plačati 31. decembra vsako leto trajanja posojila in 11. decembra 2015, tj. na datum, ko je bilo posojilo pretvorjeno v lastniški kapital družbe HelB.

(148) Tako kot v primeru prejšnjih dveh ukrepov je bilo tudi investicijsko posojilo iz leta 2011 odobreno brez udeležbe zasebnih subjektov, zato njegove skladnosti s tržnimi pogoji ni mogoče oceniti neposredno.

(149) Finska je predložila primer investicijskega posojila, odobrenega 4. decembra 2012, v višini 65 milijonov EUR po obrestni meri 6-mesečni EURIBOR, povečan za 4,75-odstotno maržo (tj. skupaj 5,092 % na datum odobritve), pri čemer je trdila, da se lahko dejstvo, da je bila obrestna mera za investicijsko posojilo iz leta 2011 višja, šteje kot dokazilo o skladnosti s tržnimi pravili.

(150) Tako kot v primeru investicijskega posojila iz leta 2005 Finska ni pojasnila, ali je bil referenčni upnik podobne vrste kot mesto, tj. ali je bil nadrejena družba skupine s predhodno izpostavljenostjo svojemu dolžniku kot upnik in kot delničar. Poleg tega je referenčni izdajatelj investicijskega posojila deloval na drugem trgu (prodaja gozdarskih zemljišč in parcel) kot mesto/HelB. Referenčna transakcija je bila izvedena tudi več kot leto in pol po investicijskem posojilu, ki se ocenjuje. Nazadnje, referenčni upnik morda ni bil v položaju, primerljivem s položajem družbe HelB. Komisija zato meni, da se primer, ki ga je predložila Finska, ne more šteti za primerljivo tržno transakcijo, zato ne pomeni ustreznega referenčnega merila.

(151) Komisija prav tako ni našla nobenega ustreznega referenčnega merila. Glede na to, da tržni podatki za posamezno transakcijo niso na voljo in da ni bilo mogoče opredeliti ustreznih tržnih referenčnih meril, mora Komisija uporabiti druge metode ocenjevanja.

(152) V primeru kapitalske naložbe, kot je obravnavani ukrep, Komisija meni, da je ustrezna metoda ocenjevanja neto sedanja vrednost. Neto sedanja vrednost je enaka pričakovanim prihodnjim denarnim tokovom, ki izhajajo iz posojila, diskontiranim za zahtevano stopnjo donosnosti. Pričakovani prihodnji denarni tokovi vključujejo začetni vloženi kapital (tj. samo posojilo) in naknadna plačila, prejeta za posojilo (tj. vračilo glavnice in obresti), dokler ne bo v celoti amortiziran. Komisija mora zato oceniti, kolikšen znesek plačil bi lahko preudaren in razumen tržni vlagatelj utemeljeno pričakoval za investicijsko posojilo, odobreno družbi, ki je v takem finančnem položaju, kot je bila družba HelB januarja 2011.

(153) Komisija je najprej proučila finančni položaj družbe HelB v letu 2010, tj. v zadnjem obračunskem letu, preden je mesto odobrilo investicijsko posojilo. Za to leto je družba HelB poročala o izgubi v višini −3,3 milijona EUR in negativnem lastniškem kapitalu v višini −6,6 milijona EUR. V preteklih zadevah ([33]) je Komisija ugotovila, da se v primeru negativnega lastniškega kapitala družbe *a priori* domneva, da se družba šteje za podjetje v težavah v skladu s točko 10 smernic o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2004. Tudi Splošno sodišče je sklenilo, da je družba z negativnim lastniškim kapitalom podjetje v težavah ([34]). Na podlagi smernic o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2004 se je torej družba HelB, preden je pridobila investicijsko posojilo iz leta 2011, štela za podjetje v težavah (kot taka se je štela od leta 2009 ([35]), tj. podjetje, katerega obstoj bi bil brez ukrepa države kratko- ali srednjeročno skoraj zagotovo ogrožen.

(154) Za oceno finančnih načrtov družbe bi razumen zasebni vlagatelj proučil njen sedanji finančni položaj, pa tudi pretekle poslovne rezultate. Razlog za to je, da bi lahko bil sedanji finančni položaj izkrivljen, na primer zaradi vpliva enkratnih, neponavljajočih se dogodkov. Upoštevanje rezultatov v daljšem obdobju vlagatelju omogoča, da bolje predvidi možen prihodnji trend. Tak vlagatelj bi si prizadeval poiskati odgovor na vprašanje, ali so kljub slabemu finančnemu položaju družbe HelB leta 2010 vseeno obstajali utemeljeni razlogi za pričakovanje, da bi družba izboljšala svojo uspešnost in v prihodnosti ustvarila zadosten dobiček za vračilo investicijskega posojila.

(155) Glede na pretekle računovodske izkaze družbe HelB bi vlagatelj ugotovil, da družba od začetka poslovanja v letu 2005 ni nikoli poročala o dobičku. Izguba, ustvarjena v letu 2010, torej ni bila izjema, ki bi izhajala iz možnega vpliva enkratnih dogodkov ali začasnega poslabšanja tržnega okolja, ampak del dolgoročnega trenda, ki ga je zaznamovalo šest zaporednih let ustvarjanja velike izgube. Dne 31. decembra 2010 je skupna izguba družbe HelB

([33]) Sklep Komisije 2008/716/ES z dne 2. aprila 2008 o državni pomoči C 38/07 (ex NN 45/07) Francije za *Arbel Fauvet Rail* SA (UL L 238, 5.9.2008, str. 27), nadomeščen s Sklepom Komisije (EU) 2015/1321 z dne 23. junija 2010 o državni pomoči C 38/2007 (ex NN 45/2007) Francije za *Arbel Fauvet Rail* SA (UL L 203, 31.7.2015, str. 31).

([34]) Sodba Splošnega sodišča z dne 3. marca 2010, Freistaat Sachsen in drugi proti Komisiji, združeni zadevi T-102/07 in T-120/07, ECLI:EU:T:2010:62, točka 106.

([35]) Kot se je izkazalo pozneje, je družba HelB zabeležila povečanje negativnega lastniškega kapitala: leta 2009 je znašal −3,3 milijona EUR, leta 2010 −6,6 milijona EUR, leta 2011 −12,7 milijona EUR, leta 2012 −14,6 milijona EUR, leta 2013 −15,9 milijona EUR in leta 2014 −22,9 milijona EUR.

znašala –16,5 milijona EUR (v primerjavi z –0,1 milijona leta 2005). Razumen vlagatelj bi to nedvomno prepoznal kot resno opozorilo, da je družba ustvarjala izgubo v strukturnem smislu in verjetno ne bo ustvarjala dobička. Tako pričakovanje bi bilo še toliko bolj utemeljeno po proučitvi poslovnih rezultatov predhodnic družbe HelB, tj. družb HKL Bussiliikenne in STA. Kot se je izkazalo, tudi ti družbi vsaj od leta 1999 nista ustvarjali dobička. To pomeni, da leto 2010 ni bilo šesto, ampak dejansko 12. zaporedno leto, v katerem so družba HelB ali njeni predhodnici ustvarjale izgubo.

(156) Domnevajmo, da bi razumni vlagatelj, seznanjen s tako slabim finančnim položajem in evidenco, vseeno menil, da je smiselno proučiti, ali bi lahko družba z novim investicijskim posojilom postala donosna. Zdi se, da je Finska predlagala, da bi se to morda lahko razumno pričakovalo, zlasti ob upoštevanju tega, da je družba HelB v obdobju 2008–2010 izvedla ukrepe za izboljšanje donosnosti (glej uvodno izjavo 61).

(157) V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da bi tak vlagatelj pred sprejetjem zadevne odločitve o naložbi že poznal dejanski finančni rezultat teh ukrepov za izboljšanje donosnosti. Ob koncu leta 2010, tj. zadnjega leta izvajanja, je družba HelB poročala o izgubi v višini –3,3 milijona EUR. Za primerjavo, družba HelB je v obdobju 2005–2007, tj. v treh letih pred izvedbo teh ukrepov, poročala o povprečni letni izgubi v višini –2,5 milijona EUR. To pomeni, da družba HelB po izvedbi ukrepov za izboljšanje donosnosti ni postala donosna, temveč je ustvarila še večjo izgubo kot pred tem. Opozoriti je treba, kot je mogoče ugotoviti za nazaj, da se je izguba družbe HelB eno leto pozneje kljub pridobitvi investicijskega posojila iz leta 2011 še povečala in je znašala –6,1 milijona EUR.

(158) Razumni vlagatelj bi proučil tudi, ali je ciljna družba za morebitno naložbo vračala druge dolgove. Ugotovitev, da je družba HelB izpolnjevala svoje obveznosti, bi bila pomirjujoča. Razumni vlagatelj pa ne bi bil zadovoljen, če bi ugotovil, da družba HelB ni poravnala nobenih obveznosti v zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2005. Neporavnani znesek tega posojila je ob koncu leta 2010 (s pripadajočimi obrestmi) znašal 21,6 milijona EUR. Komisija poudarja, da je bila kreditna sposobnost družbe HelB ob odobritvi investicijskega posojila iz leta 2005 zadovoljiva, njene možnosti donosa pa so se izboljševale. Če družba v domnevno dobrem finančnem položaju ne bi poravnala nobenih obveznosti v zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2005, razumen vlagatelj od podjetja v veliko slabšem finančnem položaju, v kakršnem je bila na primer družba HelB leta 2011, prav tako ne bi pričakoval boljših rezultatov.

(159) Komisija se ne strinja z mnenjem Finske, da se nevračilo investicijskega posojila iz leta 2005 ne more šteti za pomemben dejavnik pri določanju skladnosti investicijskega posojila iz leta 2011 s tržnimi pravili. Finska to trdi, ker njena zakonodaja vključuje posebne določbe glede investicijskih posojil. Razlogi, zakaj se domnevna potreba po zagotovitvi skladnosti s finsko zakonodajo ne more obravnavati kot dejavnik pri določanju skladnosti s tržnimi pravili, kot je določen v uvodni izjavi 124 glede investicijskega posojila iz leta 2005, se smiselno uporabljajo za investicijsko posojilo iz leta 2011. Poleg tega bi vsak razumni vlagatelj, ki bi nameraval odobriti investicijsko posojilo, kot pomembno merilo pri svoji odločitvi upošteval, ali je morebitni dolžnik v preteklosti podobna posojila vračal ali ne.

(160) V zvezi z vprašanjem, kateri denarni tokovi naj bi se po pričakovanjih razumnega vlagatelja ustvarili z investicijskim posojilom iz leta 2011, je treba opozoriti, da bi se posojilo vrnilo le, če in kolikor bi družba HelB ustvarila zadosten dobiček. Komisija bo zato proučila, kakšen dobiček bi razumni vlagatelj od leta 2011 pričakoval od družbe HelB.

(161) Komisija na podlagi analize iz uvodnih izjav od 153 do 157 meni, da razumni vlagatelj z običajnim profilom tveganja ne bi pričakoval, da bo družba HelB ustvarila kakršen koli dobiček, in posledično ne, da bi prejel kakršno koli plačilo za investicijsko posojilo iz leta 2011. To analizo potrjujejo tudi dejanski finančni rezultati družbe HelB, saj je družba HelB še naprej ustvarjala izgube in ni nikoli poravnala nobenih obveznosti v zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2011. Nazadnje je mesto posojilo pretvorilo v lastniški kapital, kar je glede na to, da je družba HelB prenehala poslovati, dejansko pomenilo odpis posojila.

(162) Tudi če bi družba HelB ustvarila nekaj dobička, ga ne bi mogla v celoti porabiti za vračilo investicijskega posojila iz leta 2011. Družba HelB bi morala najprej kriti preostali znesek skupne izgube in investicijskih posojil (–0,6 milijona EUR na dan 31. decembra 2010), nato pa bi morala skoraj 80 % morebitnega preostalega presežka porabiti za vračilo investicijskega posojila iz leta 2005. Razlog za to je dejstvo, da je bilo treba investicijski posojili vračati po načelu sorazmernosti, pri čemer je investicijsko posojilo iz leta 2005 (vključno s pripadajočimi obrestmi) predstavljalo približno 80 % skupnega preostalega zneska obeh investicijskih posojil (tj. posojil iz let 2005 in 2011). To pomeni, da bi morala družba HelB za vračilo investicijskega posojila iz leta 2011 v višini 5,8 milijona EUR ustvariti dobiček v višini najmanj 28 milijonov EUR, saj bi morala kriti tudi kapitalski primanjkljaj v višini –0,6

milijona EUR in vrniti investicijsko posojilo iz leta 2005 (21,6 milijona EUR s pripadajočimi obrestmi ob koncu leta 2010). Poleg tega bi morala družba HelB vrniti vse obresti od investicijskega posojila iz leta 2011. Za primerjavo, družba HelB je v šestih obračunskih letih svojega poslovanja do leta 2010 ustvarila skupno neto izgubo v višini – 16,3 milijona EUR.

(163) Kot je navedeno v uvodni izjavi 161, razumni vlagatelj ne bi pričakoval prihodnjih vračil v zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2011. Zato neto sedanja vrednost te naložbe, ki je enaka vsoti začetnega vloženega kapitala (tj. samega posojila) in naknadnih plačil, znaša −5,8 milijona EUR. Tudi ob predpostavki, da bi družba HelB ustvarila nekaj dobička, ta zagotovo ne bi zadostoval za vračilo celotnega posojila (glej uvodno izjavo 162). V takem primeru bi bila neto sedanja vrednost naložbe še vedno negativna. Glede na to, da se v skladu s pravilom odločanja v okviru analize neto sedanje vrednosti (i) naložba izvede, če je neto sedanja vrednost večja od nič, (ii) oziroma se ne izvede, če je neto sedanja vrednost negativna, Komisija ugotavlja, da razumni vlagatelj januarja 2011 družbi HelB ne bi odobril investicijskega posojila.

(164) Finska trdi, da se investicijskega posojila iz leta 2011 ne bi smelo ocenjevati na podlagi primerjave s posojilom, ki bi ga zagotovil hipotetičen nov vlagatelj, ampak kot kapitalsko injekcijo, ki jo odvisnemu podjetju v 100-odstotni lasti zagotovi dolgoročni lastnik skupine, da bi zaščitil svoj kapital.

(165) Dejansko bi bilo treba pri proučevanju, ali je zadevno investicijsko posojilo v skladu s tržnimi pogoji, upoštevati, da je bilo mesto kot delničar (in upnik) predhodno gospodarsko izpostavljeno družbi HelB ([36]). Tovrstna predhodna izpostavljenost se lahko obravnava v okviru hipotetičnih scenarijev, na primer s primerjavo pričakovane donosnosti zadevne naložbe s pričakovano donosnostjo v hipotetičnem scenariju. Taki hipotetični scenariji lahko vključujejo na primer prodajo družbe, odprodajo sredstev, likvidacijo, prestrukturiranje ali zbiranje zasebnega kapitala. Če bi se pri katerem koli od teh alternativnih scenarijev predvideval višji pričakovan donos ali nižje izgube, kot se pričakujejo v izbranem scenariju, bi se lastnik v tržnem gospodarstvu odločil za to možnost.

(166) Mesto donosa investicijskega posojila iz leta 2011 ni primerjalo z donosom v alternativnih scenarijih. Poleg tega Finska ne trdi, da bi se mestu s posojilom zagotovil najvišji donos. Mesto je torej odločitev o zadevni naložbi sprejelo, ne da bi preverilo, ali bo ugodnejša od drugih razpoložljivih možnosti. Kakor koli, tako ne bi v nobenem primeru ravnal razumni vlagatelj s predhodno izpostavljenostjo.

(167) Ker mesto ni predložilo nobene primerjave, je Komisija izvedla svojo oceno. Komisija najprej ugotavlja, da ima lahko delničar, ki ima v lasti 100 % delnic družbe, dejansko drugačne interese kot vlagatelj brez predhodne izpostavljenosti; vendar tudi tak delničar svoje odvisne družbe ne bi neomejeno financiral, ampak bi prej ali slej zahteval donosnost naložbe.

(168) Preden je mesto odobrilo investicijsko posojilo iz leta 2011, družba HelB in njeni predhodnici vsaj 12 zaporednih let niso imele nobenega dobička in tudi v prihodnje ni bilo realnih možnosti za donosnost (glej uvodno izjavo 155). Še več, čeprav je mesto že vložilo najmanj 30,8 milijona EUR v obliki „zagonskega posojila“ in posojila za opremo, je bilo vsako leto priča izčrpanju kapitala. Do leta 2010 je skupna kapitalska izguba mesta v zvezi z naložbo v družbo HelB in njeni predhodnici znašala −21,7 milijona EUR ([37]). Malo verjetno je, da bi kateri koli razumni delničar v takih okoliščinah še naprej financiral svojo odvisno družbo.

(169) V količinskem smislu je donos, ki bi ga razumni tržni vlagatelj utemeljeno pričakoval za investicijsko posojilo iz leta 2011, znašal −5,8 milijona EUR (glej uvodno izjavo 163). Vendar to ni edini dejavnik, ki bi ga delničar (zlasti delničar, ki ima v lasti 100 % delnic družbe) upošteval. Upošteval bi tudi pričakovan prihodnji kapitalski dobiček/izgubo. V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da bi mesto, če bi družba HelB kapital še naprej črpala s povprečno stopnjo, zabeleženo med letoma 2005 in 2010,vsako leto po naložbi izgubilo še najmanj −2,7 milijona EUR kapitala. Mesto je dejansko izgubilo veliko več, in sicer v obdobju 2011−2014 povprečno −4,1 milijona EUR kapitala na leto.

([36]) Glej sodbo Sodišča z dne 3. aprila 2014, ING Groep NV, C-224/12 P, ECLI:EU:C:2014:213, točke 29 do 37.

([37]) Neto sredstva družbe HKL Bussiliikenne so se zmanjšala z 9 milijonov EUR leta 1999 na 3,6 milijona EUR leta 2004, neto sredstva družbe HelB pa z 9,7 milijona EUR leta 2005 na −6,6 milijona EUR leta 2010.

(170) Komisija bo zdaj obravnavala alternativni scenarij prodaje družbe HelB. V tem primeru bi za mesto nastali stroški postopka prodaje, ki so običajno zanemarljivi. Izgubilo bi tudi investicijsko posojilo iz leta 2005. Za to posojilo je bilo sicer malo verjetno, da bi bilo vrnjeno, in tudi dejansko ni bilo nikoli vrnjeno (glej uvodno izjavo 158). Mesto bi izgubilo tudi posojilo za opremo, katerega neporavnan znesek je ob koncu leta 2010 znašal 13,1 milijona EUR, pri čemer je družba HelB vračala 0,6 milijona EUR na leto. Ni bilo razumno pričakovati, da bi bilo posojilo za opremo v celoti vrnjeno (družba HelB je dejansko vrnila le 2,4 milijona EUR, preden je mesto posojilo odpisalo). Tudi v malo verjetnem primeru, da bi družba HelB posojilo odplačevala še naprej, bi se morebiten prihodek več kot izravnal z verjetno kapitalsko izgubo (glej prejšnjo uvodno izjavo). Predvideva se lahko, da bi bila vsota dodatnih stroškov v scenariju prodaje v primerjavi z dejanskimi stroški enaka nič.

(171) Po drugi strani bi mesto v tem scenariju imelo prihodke od prodaje. Komisija nima natančne ocene vrednosti družbe HelB v januarju 2011. Vendar za oceno ni treba določiti natančne prodajne cene. Zadostuje prikaz, da bi bili pričakovani prihodki od prodaje višji od donosa v osnovnem scenariju, tj. −5,8 milijona EUR (glej uvodno izjavo 163).

(172) Septembra 2015 je družba Inspira Oy, tj. strokovna družba, ki jo je najelo mesto, ocenila vrednost družbe HelB na 11,6–25,6 milijona EUR (odvisno od uporabljene metode vrednotenja). Decembra 2015 je mesto družbo HelB prodalo za 24,2 milijona EUR. Komisija ugotavlja, da so bila neto sredstva družbe HelB, ki odražajo vrednost družbe, decembra 2014 16,3 milijona EUR nižja kot decembra 2010. Poleg tega so se finančne perspektive družbe HelB poslabšale, saj je družba leta 2014 poročala o izgubi v višini −7 milijonov EUR (zmanjšanje glede na predhodno leto), leta 2010 pa izgubo v višini −3,3 milijona EUR (povečanje glede na predhodno leto). Glede na navedeno je mogoče sklepati, da je bila vrednost družbe HelB ob odobritvi investicijskega posojila iz leta 2011 višja kot ob prodaji družbe. V vsakem primeru je brez vsakega dvoma mogoče trditi, da bi lahko januarja 2011 mesto pričakovalo vsaj nekaj prihodkov od prodaje družbe HelB. To zadostuje za ugotovitev, da bi bil pričakovani donos v scenariju prodaje višji kot v dejanskem scenariju odobritve posojila. Posledično investicijsko posojilo iz leta 2011 kljub upoštevanju predhodne gospodarske izpostavljenosti mesta ni bilo skladno s tržnimi pravili.

(173) Brez poseganja v ugotovitev iz prejšnje uvodne izjave investicijsko posojilo iz leta 2011 še vedno ne bi bilo skladno s tržnimi pravili, ker ni bilo odobreno pod tržnimi pogoji, tudi če bi bila to najboljša možnost za mesto (kar pa ne drži). Razlog za to je, da je v skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008 ([38]), ki je začelo veljati 1. julija 2008 in se zato uporablja za investicijsko posojilo iz leta 2011, približek tržne obrestne mere za standardno posojilo, ki je bilo januarja 2011 odobreno družbi v finančnih težavah (z oceno CCC in nižjo), kot je bila družba HelB, brez dodatnega jamstva znašal 11,49 % (osnovna obrestna mera 1,49 %, povečana za maržo v višini 1 000 bazičnih točk). Zato je bil veliko višji od dejansko uporabljene 6-odstotne obrestne mere. Dejansko bi moral biti približek obrestne mere še višji, da bi se upoštevalo dodatno tveganje, povezano z investicijskim posojilom, ki ima lastnosti navideznega lastniškega kapitala.

(174) Finska je predložila študijo strokovnjaka, ki je ocenil skladnost podrejenih posojil, odobrenih družbi HelB, s tržnimi pravili. Študija zajema investicijski posojili iz let 2011 in 2012. Strokovnjak je ugotovil, da se lahko 6-odstotna obrestna mera, zaračunana za ti posojili, obravnava kot tržna. Vendar Komisija ugotavlja, da je datum študije 8. junij 2015, kar pomeni, da je bila pripravljena veliko po tem, ko je mesto sprejelo odločitev o odobritvi zadevnih posojil. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je treba skladnost s tržnimi pogoji proučiti na predhodni podlagi, ob upoštevanju informacij, ki so bile na voljo ob sprejetju odločitve za ukrep ([39]). Študija je bila pripravljena naknadno, zato je ni mogoče sprejeti kot zakoniti dokaz o skladnosti s tržnimi pravili.

(175) Kljub temu je Komisija študijo proučila in meni, da je zaradi razlogov, navedenih v nadaljevanju, ni mogoče sprejeti kot dokaz o skladnosti s tržnimi pravili. Prvič, v njej je ocenjena bonitetna ocena družbe HelB v triletnem obdobju 2010–2012, zato ni bil točno zajet finančni položaj družbe v trenutku, ko je bilo posojilo odobreno. Drugič, posojili, ki se ocenjujeta, se primerjata z vzorcem podrejenih posojil na trgu. Referenčna skupina pa je izkrivljena, saj so v njej predvsem dolžniki z višjimi ocenami, zato je srednja tržna obrestna mera podcenjena ([40]). V vsakem primeru je obrestna mera za investicijski posojili za družbo HelB neutemeljeno še vedno nižja od te podcenjene srednje obrestne mere (6,9 %). Nazadnje, obrestna mera za ti investicijski posojili je nižja od srednjih kuponov

([38]) Glej sprotno opombo 23.

([39]) Sodba Sodišča z dne 5. junija 2012, Komisija proti EDF, C-124/10 P, ECLI:EU:C:2012:318, točke 83, 84 in 85 ter 105; sodba Sodišča z dne 16. maja 2002, Francija proti Komisiji (Stardust), C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, točki 71 in 72; sodba Splošnega sodišča z dne 30. aprila 1998, Cityflyer Express proti Komisiji, T-16/96, ECLI:EU:T:1998:78, točka 76, in sodba Splošnega sodišča z dne 25. junija 2015, Servizi assicurativi del commercio estero SpA (SACE) in Sace BT SpA proti Komisiji, T-305/13, ECLI:EU:T:2015:435, točka 183, potrjena s sodbo Sodišča z dne 23. novembra 2017, C-472/15 P, ECLI:EU:C:2017:885, točki 108 in 109.

([40]) Vzorec vključuje osem posojil z oceno BB–/Ba3 (tj. višjo oceno) in samo dve posojili z oceno CCC+/Caa1 (tj. nižjo oceno), zaradi česar je srednja obrestna mera referenčne skupine nižja.

obveznic, izdanih leta 2011 in 2012, čeprav so obveznice običajno nadrejene podrejenim posojilom in zato manj tvegane. Poleg dejstva, da je bila študija izvedena naknadno, kar je samo po sebi dovolj, da se zavrne kot zakoniti dokaz, na koncu v njej tudi obrestna mera za investicijski posojili, ki je skladna s tržnimi pravili, ni ustrezno ocenjena.

(176) Na podlagi navedene ocene Komisija ugotavlja, da se je družbi HelB z investicijskim posojilom iz leta 2011 dodelila neupravičena gospodarska prednost.

(177) Komisija je v uvodni izjavi 163 ugotovila, da razumni vlagatelj družbi HelB januarja 2011 ne bi odobril investicijskega posojila. To pomeni, da družba HelB na trgu pod nobenimi pogoji ne bi pridobila takega posojila. Razlog za to je, da bi bila neto sedanja vrednost naložbe, ki zajema odobritev takega posojila, ne glede na zaračunano obrestno mero vedno negativna. Od družbe HelB ne bi bilo mogoče razumno pričakovati, da bi glede na svoj težek finančni položaj ustvarila zadosten dobiček za vračilo takega posojila. Splošno sodišče je razsodilo, da je lahko v okoliščinah, v katerih je posojilojemalec v težavnem finančnem položaju, za katerega so značilni predvsem upadanje prometa, negativen lastniški kapital in nezmožnost vračila posojil iz lastnih sredstev, gospodarska prednost, ki je vgrajena v posojilo, enaka skupnemu znesku izposojenih sredstev ([41]). Glede na navedeno je gospodarska prednost investicijskega posojila iz leta 2011 enaka skupnemu znesku posojila.

9.3.3 *Sklepna ugotovitev v zvezi z obstojem državne pomoči*

(178) Komisija glede na navedeno meni, da ukrep 3 pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Znesek pomoči je enak celotnemu znesku posojila, tj. 5,8 milijona EUR. Datum dodelitve pomoči je datum odobritve posojila, tj. 31. januar 2011.

9.4 **Ukrep 4 – investicijsko posojilo družbi HelB iz leta 2012**

9.4.1 *Državna sredstva in pripisljivost, selektivnost ter vpliv na konkurenco in trgovino med državami članicami*

(179) Sklep glede državnih sredstev in pripisljivosti (glej uvodno izjavo 85), selektivnosti (glej uvodno izjavo 86) ter vpliva na konkurenco in trgovino med državami članicami (glej uvodno izjavo 117), sprejet v zvezi z ukrepom 1, se ustrezno uporablja za obravnavani ukrep.

9.4.2 *Obstoj gospodarske prednosti*

(180) Najprej, Finska trdi, da je izvršni mestni odbor zahteval, naj se investicijsko posojilo iz leta 2012 zagotovi pod tržnimi pogoji, saj je bilo odobreno po tem, ko je bila oktobra 2011 vložena pritožba. Na podlagi navedenega Finska trdi, da posojilo ne vključuje pomoči. Ta trditev ni bila podprta z nobenim dokazom ali obrazloženo utemeljitvijo. Prav tako ni potrjena z oceno Komisije (glej spodaj). Zato jo je treba zavrniti.

(181) Investicijsko posojilo iz leta 2012 je bilo odobreno pod enakimi pogoji kot investicijsko posojilo iz leta 2011. Zlasti njegova 6-odstotna obrestna mera ni bila zavarovana z nobenim dodatnim jamstvom, njegovo vračilo je bilo pogojeno z razpoložljivostjo zadostnega dobička, bilo je podrejeno vsem drugim dolgovom in je bilo časovno neomejeno. Finska je potrdila, da so bili splošni pogoji investicijskega posojila iz leta 2012 enaki kot splošni pogoji investicijskega posojila iz leta 2011.

(182) Preden je mesto družbi HelB odobrilo investicijsko posojilo iz leta 2012, ni izvedlo nobene ocene rentabilnosti naložbe ali katere koli druge enakovredne ocene pričakovanega finančnega rezultata naložbe.

(183) Investicijsko posojilo iz leta 2012 je bilo odobreno brez udeležbe zasebnih subjektov, zato njegove skladnosti s tržnimi pogoji ni mogoče oceniti neposredno. Finska ni predložila nobenih primerljivih tržnih transakcij (glej uvodni izjavi 149 in 150), Komisija pa ni našla nobenih ustreznih tržnih referenčnih meril. Zato mora Komisija tako kot pri investicijskem posojilu iz leta 2011 uporabiti drugo metodo ocenjevanja, in sicer analizo neto sedanje vrednosti.

([41]) Zadeva T-423/14, Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE proti Komisiji, ECLI:EU:T:2018:57, točka 193 in navedena sodna praksa.

(184) Finančni položaj družbe HelB ob odobritvi investicijskega posojila iz leta 2012 je bil še slabši kot ob pridobitvi investicijskega posojila iz leta 2011. Družba HelB je ob koncu leta 2011 poročala o izgubi v višini −6,1 milijona EUR (v primerjavi z −3,3 milijona leta 2010) in negativnem lastniškem kapitalu v višini −12,7 milijona EUR (v primerjavi z −6,6 milijona leta 2010). Družba se je štela za podjetje v težavah v smislu smernic o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2004. Podobno so bile maja 2012 finančne perspektive družbe HelB še slabše kot januarja 2011 ob odobritvi prejšnjega investicijskega posojila. Razlog za to je, da se je njena skupna izguba še povečala zaradi izgube iz leta 2011, ki je tako postalo 13. zaporedno leto, v katerem so družba HelB ali njeni predhodnici ustvarjale izgubo.

(185) Ker so se finančni položaj in finančne perspektive družbe HelB še poslabšale, sklep iz uvodne izjave 161 glede investicijskega posojila iz leta 2011 še toliko bolj velja za investicijsko posojilo iz leta 2012. To pomeni, da razumni vlagatelj z običajnim profilom tveganja ne bi pričakoval, da bo družba HelB ustvarila kakršen koli dobiček, in posledično ne, da bi prejela kakršno koli plačilo za investicijsko posojilo iz leta 2012. To so potrdili naknadni dogodki, saj družba HelB ni nikoli poravnala nobenih obveznosti v zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2012, mesto pa ga je nazadnje pretvorilo v lastniški kapital, kar dejansko pomeni njegov odpis, saj je družba HelB prenehala poslovati.

(186) Poleg tega maja 2012 mesto še vedno ni prejelo nobenega plačila v zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2005 in tudi ne plačila v zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2011. Neporavnani znesek teh posojil je ob koncu leta 2011 (s pripadajočimi obrestmi) znašal 28,4 milijona EUR (tj. 6,8 milijona EUR več kot ob koncu leta 2010). Posledično bi morala družba HelB za vračilo investicijskega posojila iz leta 2012 ustvariti dobiček v višini najmanj 37,3 milijona EUR, da bi najprej pokrila kapitalski primanjkljaj ([42]) (–0,9 milijona EUR ob koncu leta 2011), nato pa vrnila investicijski posojili iz let 2005 in 2011 (28,4 milijona EUR s pripadajočimi obrestmi ob koncu leta 2011) po načelu sorazmernosti skupaj z 8 milijoni EUR investicijskega posojila iz leta 2012. Prihodnji dobiček, potreben za vračilo investicijskega posojila iz leta 2012, je bil 9,3 milijona EUR večji kot v primeru investicijskega posojila iz leta 2011 (glej uvodno izjavo 162).

(187) Glede na to, da je bil pričakovani znesek prihodnjih vračil v zvezi z investicijskim posojilom iz leta 2012 enak nič, znaša neto sedanja vrednost naložbe, ki je enaka vsoti začetnega vloženega kapitala (tj. samega posojila) in naknadnih plačil, −8 milijonov EUR. Tudi če bi družba HelB ustvarila nekaj dobička, ta zagotovo ne bi zadostoval za vračilo celotnega posojila (glej uvodno izjavo 186). V takem primeru bi bila neto sedanja vrednost naložbe še vedno negativna. Na podlagi navedenega in ob upoštevanju pravila odločanja v okviru analize neto sedanje vrednosti (glej uvodno izjavo 163) Komisija ugotavlja, da maja 2012 razumni vlagatelj družbi HelB ne bi odobril investicijskega posojila.

(188) V zvezi s trditvijo Finske, da je bilo investicijsko posojilo iz leta 2012 utemeljen ukrep financiranja delničarja, izveden za zagotovitev likvidnosti odvisnega podjetja v njegovi 100-odstotni lasti, se ocena iz uvodnih izjav od 165 do 172 glede investicijskega posojila iz leta 2011 smiselno uporablja za investicijsko posojilo iz leta 2012, kot je nadalje pojasnjeno v nadaljevanju.

(189) Preden je mesto odobrilo investicijsko posojilo iz leta 2012, družba HelB in njeni predhodnici vsaj 13 zaporednih let niso ustvarile nobenega dobička in tudi v prihodnje ni bilo realnih možnosti za donosnost (glej uvodno izjavo 184). Še več, čeprav je mesto že vložilo najmanj 36,6 milijona EUR v obliki „zagonskega posojila“, posojila za opremo in investicijskega posojila iz leta 2011, je bilo priča stalnemu izčrpanju kapitala. Do leta 2011 je skupna kapitalska izguba mesta v zvezi z naložbo v družbo HelB in njeni predhodnici znašala −27,8 milijona EUR ([43]). Malo verjetno je, da bi kateri koli razumni delničar v takih okoliščinah še naprej financiral svojo odvisno družbo.

(190) V količinskem smislu je donos, ki bi ga razumni tržni vlagatelj utemeljeno pričakoval za investicijsko posojilo iz leta 2012, znašal −8 milijona EUR (glej uvodno izjavo 187). Vendar to ni edini dejavnik, ki bi ga delničar (zlasti delničar, ki ima v lasti 100 % delnic družbe) upošteval. Upošteval bi tudi pričakovan prihodnji kapitalski dobiček/izgubo. V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da če bi družba HelB kapital še naprej črpala s povprečno stopnjo, zabeleženo med letoma 2005 in 2011, bi mesto vsako leto po naložbi izgubilo še najmanj −3,2 milijona EUR kapitala. Mesto je dejansko izgubilo še več, in sicer v obdobju 2012–2014 povprečno −3,4 milijona EUR kapitala na leto.

(191) Komisija bo tako kot v primeru investicijskega posojila iz leta 2011 zdaj obravnavala alternativni scenarij prodaje družbe HelB. V tem primeru bi za mesto nastali stroški postopka prodaje, ki so običajno zanemarljivi. Izgubilo bi tudi investicijski posojili iz let 2005 in 2011. Za ti posojili je bilo sicer malo verjetno, da bi bili vrnjeni, in tudi dejansko nista bili nikoli vrnjeni (glej uvodni izjavi 158 in 161). Mesto bi izgubilo tudi posojilo za opremo, katerega neporavnan znesek je ob koncu leta 2011 znašal 12,5 milijona EUR, pri čemer je družba HelB vračala 0,6 milijona EUR na leto. Ni bilo razumno pričakovati, da bi bilo posojilo za opremo v celoti vrnjeno (družba HelB je dejansko

([42]) Vsota skupne izgube in investicijskih posojil.

([43]) Neto sredstva družbe HKL Bussiliikenne so se zmanjšala z 9 milijonov EUR leta 1999 na 3,6 milijona EUR leta 2004, neto sredstva družbe HelB pa z 9,7 milijona EUR leta 2005 na −12,7 milijona EUR leta 2011.

vrnila le 1,8 milijona EUR, preden je mesto posojilo odpisalo). Tudi v malo verjetnem primeru, da bi družba HelB posojilo odplačevala še naprej, bi se morebiten prihodek več kot izravnal z verjetno kapitalsko izgubo (glej prejšnjo uvodno izjavo). Predvideva se lahko, da bi bila vsota dodatnih stroškov v scenariju prodaje v primerjavi z dejanskimi stroški enaka nič.

(192) Po drugi strani pa bi mesto v tem scenariju imelo prihodke od prodaje. Komisija nima natančne ocene vrednosti družbe HelB v maju 2012. Vendar za oceno ni treba določiti natančne prodajne cene. Zadostuje prikaz, da bi bili pričakovani prihodki od prodaje višji od donosa v osnovnem scenariju, tj. −8 milijonov EUR (glej uvodno izjavo 187).

(193) Kot je navedeno v uvodni izjavi 172, je bila septembra 2015 vrednost družbe HelB ocenjena na 11,6–25,6 milijona EUR, decembra 2015 pa je mesto družbo HelB prodalo za 24,2 milijona EUR. Komisija ugotavlja, da so bila neto sredstva družbe HelB, ki odražajo vrednost družbe, decembra 2014 10,2 milijona EUR nižja kot decembra 2011. Poleg tega so se finančne perspektive družbe HelB poslabšale, saj je družba leta 2014 sporočila izgubo v višini −7 milijonov EUR (zmanjšanje za 7,1 milijona EUR glede na predhodno leto), leta 2010 pa izgubo v višini −6,1 milijona EUR (zmanjšanje za 3,3 milijona EUR glede na predhodno leto). Glede na navedeno je mogoče sklepati, da je bila vrednost družbe HelB ob odobritvi investicijskega posojila iz leta 2012 višja kot ob prodaji družbe. V vsakem primeru je brez vsakega dvoma mogoče trditi, da bi lahko mesto maja 2012 pričakovalo vsaj nekaj prihodkov od prodaje družbe HelB. To zadostuje za ugotovitev, da bi bil pričakovani donos v scenariju prodaje višji kot v dejanskem scenariju odobritve posojila. Posledično investicijsko posojilo iz leta 2012 kljub upoštevanju predhodne gospodarske izpostavljenosti mesta ni bilo skladno s tržnimi pravili.

(194) Brez poseganja v ugotovitev iz prejšnje uvodne izjave investicijsko posojilo iz leta 2012 še vedno ne bi bilo skladno s tržnimi pravili, ker ni bilo odobreno pod tržnimi pogoji, tudi če bi bila to najboljša možnost za mesto (kar pa ne drži). Razlog za to je, da je v skladu s sporočilom o referenčnih obrestnih merah iz leta 2008 ([44]), ki je začelo veljati 1. julija 2008 in se torej uporablja za investicisko posojilo iz leta 2012, približek tržne obrestne mere za standardno posojilo, maja 2012 odobreno podjetju v finančnih težavah (z bonitetno oceno CCC in nižjo), kot je bila družba HelB, brez dodatnega jamstva znašal 11,67 % (osnovna obrestna meta 1,67 %, povečana za maržo v višini 1 000 bazičnih točk). Zato je bil veliko višji od dejansko uporabljene 6-odstotne obrestne mere. Dejansko bi moral biti približek obrestne mere še višji, da bi se upoštevalo dodatno tveganje, povezano z investicijskim posojilom, ki ima lastnosti navideznega lastniškega kapitala.

(195) Kot je ocenjeno v uvodnih izjavah 174 in 175, študije, ki jo je Finska predložila v zvezi z investicijskima posojiloma iz let 2011 in 2012, ni mogoče sprejeti kot zakoniti dokaz njune skladnosti s tržnimi pravili.

(196) Na podlagi navedenega Komisija ugotavlja, da se je družbi HelB z investicijskim posojilom iz leta 2012 dodelila neupravičena gospodarska prednost. Znesek pomoči je enak celotnemu znesku posojila, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 177.

9.4.3 *Sklepna ugotovitev v zvezi z obstojem državne pomoči*

(197) Komisija glede na navedeno meni, da ukrep 4 pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Znesek pomoči je enak znesku posojila, tj. 8 milijonov EUR. Datum dodelitve pomoči je datum odobritve posojila, tj. 23. maj 2012.

9.5 **Splošna sklepna ugotovitev v zvezi z obstojem pomoči**

(198) Glede na oceno iz uvodnih izjav od 78 do 197 Komisija ugotavlja, da ukrepi 1, 2, 3 in 4 (posojilo za opremo in investicijska posojila) pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, ki znaša skupaj 54 231 850 EUR.

10. **ZDRUŽLJIVOST POMOČI**

(199) Ker ukrepi 1, 2, 3 in 4 pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, mora Komisija oceniti, ali je mogoče to pomoč razglasiti za združljivo z notranjim trgom.

([44]) Glej sprotno opombo 23.

(200) V skladu s sodno prakso so države članice tiste, ki morajo uveljavljati morebitne razloge za združljivost in dokazati, da so pogoji za takšno združljivost izpolnjeni ([45]). Vendar Finska meni, da zadevni ukrepi ne pomenijo državne pomoči, zato ni predstavila nobenih razlogov, s katerimi bi lahko utemeljila združljivost.

(201) Komisija je kljub temu ocenila združljivost pomoči.

(202) Ker so družba HelB in njeni predhodnici dejavne na področju javnega potniškega prevoza, je Komisija najprej proučila, ali bi se lahko v tej zadevi uporabljali Uredba (EGS) št. 1191/69 in Uredba (ES) št. 1370/2007 ([46]). Uredba (EGS) št. 1191/69 določa pravila, ki so se uporabljala za obveznosti javne službe na področju kopenskega prometa pred začetkom veljavnosti Uredbe (ES) št. 1370/2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza. Uredba (ES) št. 1370/2007 določa pogoje, pod katerimi se nadomestila, določena v pogodbah, in koncesije za javne storitve potniškega prevoza štejejo za združljive z notranjim trgom in so izvzete iz predhodnega obvestila o državni pomoči. Komisija ugotavlja, da posojilo za opremo iz leta 2002 ter investicijska posojila iz let 2005, 2011 in 2012 pomenijo ukrepe dolžniškega financiranja, ki so bili odobreni družbi HelB, in nikakor ne pomenijo nadomestila za izpolnjevanje obveznosti javne službe. Ukrepi, ki se ocenjujejo, zato ne spadajo na področje takih uredb.

(203) Komisija je nato ocenila, ali je člen 93 PDEU ustrezna podlaga za združljivost. Člen 93 PDEU vsebuje pravila o združljivosti državne pomoči v zvezi z usklajevanjem prometa in obveznostjo javne službe na področju prevoza ter pomeni *lex specialis* v zvezi s členom 106(2) in 107(3) PDEU. Sodišče je razsodilo, da ta člen „dopušča, da so pomoči za prevoz združljive z notranjim trgom samo v natančno določenih primerih in če ne škodijo splošnim interesom [Unije]“ ([47]).

(204) Komisija ugotavlja, da mora pomoč, če naj bi bila združljiva, izpolnjevati potrebe v zvezi z usklajevanjem prometa. Da bi se za zadevni ukrep štelo, da izpolnjuje potrebe v zvezi z usklajevanjem prometa, mora biti nujen in sorazmeren s predvidenim ciljem. Komisija v skladu s stalno prakso odločanja meni, da je pomoč za usklajevanje prometa združljiva z notranjim trgom na podlagi člena 93, če so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji: (i) pomoč prispeva k cilju skupnega interesa; (ii) pomoč je nujna in ima spodbujevalni učinek; (iii) pomoč je sorazmerna; (iv) pomoč ali dejavnost, ki prejema pomoč, je dostopna za vse uporabnike na nediskriminatorni podlagi. Pomoč mora biti torej najprej nujna za doseganje cilja skupnega interesa in mora imeti spodbujevalni učinek, tj. upravičenec mora zaradi pomoči spremeniti ravnanje tako, da začne opravljati dodatno dejavnost, ki je brez pomoči ne bi opravljal ali bi jo opravljal v omejenem obsegu ali drugače, tako da cilj skupnega interesa ne bi bil dosežen. Komisija meni, da posojilo za opremo iz leta 2002 ter investicijska posojila iz let 2005, 2011 in 2012 niso imela spodbujevalnega učinka, saj se ravnanje družbe HelB (in njenih predhodnic) zaradi navedenih ukrepov ni spremenilo tako, da bi začela opravljati dodatno dejavnost, ki je brez pomoči ne bi opravljala. Glede na to, da so zgoraj navedeni pogoji kumulativni, to zadostuje za ugotovitev, da se ukrepi, ki se ocenjujejo, ne morejo razglasiti za združljive v skladu s členom 93 PDEU.

(205) Komisija je ocenila tudi, ali bi se lahko za oceno združljivosti pomoči uporabile izjeme iz člena 107(2) in (3) PDEU. Komisija meni, da se izjeme iz člena 107(2) PDEU (pomoč, dodeljena posameznim potrošnikom, pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki, pomoč, dodeljena gospodarstvu nekaterih območij, ki jih je prizadela delitev Nemčije) očitno ne uporabljajo. Enako velja za izjeme iz člena 107(3)(d) in (e) PDEU (pomoč za pospeševanje kulture in ohranjanja kulturne dediščine ter pomoč, ki se določi s sklepom Sveta). Prav tako se ne uporablja izjema v zvezi z razvojem nekaterih območij ali nekaterih sektorjev iz člena 107(3)(a) PDEU.

([45]) Sodba Sodišča z dne 28. aprila 1993, Italija proti Komisiji, C-364/90, ECLI:EU:C:1993:157, točka 20.

([46]) Uredba (EGS) št. 1191/69 z dne 26. junija 1969 o ukrepanju držav članic glede obveznosti javne službe v železniškem in cestnem prometu ter prometu po celinskih plovnih poteh (UL L 156, 28.6.1969, str. 1); Uredba (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza ter o razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 1191/69 in št. 1107/70 (UL L 315, 3.12.2007, str. 1).

([47]) Glej sodbo Sodišča z dne 12. oktobra 1978, Komisija proti Belgiji, 156/77, ECLI:EU:C:1978:180, točka 10.

(206) Komisija je ocenila tudi, ali bi lahko bil kateri od zadevnih ukrepov združljiv na podlagi člena 107(3)(b) PDEU v okviru kriznih pravil iz Začasnega okvira Skupnosti za ukrepe državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi ([48]). Komisija najprej ugotavlja, da se zdi, da pomoč, ki se ocenjuje, ni bila dodeljena v podporo dostopu do financiranja v okviru finančne in gospodarske krize. Finska ne trdi, da družba HelB ne bi mogla pridobiti financiranja zaradi učinkov finančne in gospodarske krize. V vsakem primeru se je začasni okvir uporabljal med 17. decembrom 2008 in 31. decembrom 2011. Uporabljal se je za pomoč *de minimis*, pomoč v obliki jamstev in subvencionirane obrestne mere, pomoč za proizvodnjo ekoloških proizvodov ter ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom. Kar zadeva posojila, je bilo samo investicijsko posojilo iz leta 2011 odobreno v obdobju uporabe začasnega okvira. Vendar so bila od 1. januarja 2011 subvencionirana posojila podjetjem v težavah izključena s področja uporabe začasnega okvira. Ko je družba HelB prejela investicijsko posojilo iz leta 2011, se je štela za podjetje v težavah (glej uvodno izjavo 153). Glede na navedeno Komisija meni, da se začasni okvir ne uporablja za pomoč, ki se ocenjuje.

(207) Člen 107(3)(c) PDEU določa, da se lahko državna pomoč odobri, če je dodeljena za pospeševanje razvoja nekaterih gospodarskih sektorjev, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi. Komisija je z izvajanjem navedenega člena merila, ki jih bo upoštevala pri ocenjevanju pomoči za reševanje in prestrukturiranje, določila v smernicah o reševanju in prestrukturiranju iz leta 1999 ([49]) in smernicah o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2004 ([50]) (uporabljajo se za ukrepe, ki se ocenjujejo). Ocena združljivosti z notranjim trgom mora zato vključevati preverjanje, ali so pogoji iz teh smernic izpolnjeni. Glede na finančni položaj družb HKL Bussiliikenne, STA in HelB ter naravo zadevnih ukrepov (za zagotovitev ekonomske sposobnosti preživetja upravičenca) Komisija meni, da je primerno sedanjo pomoč oceniti na podlagi veljavnih smernic o reševanju in prestrukturiranju.

(208) V skladu s smernicami o reševanju in prestrukturiranju iz leta 1999 ter smernicami o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2004 so do pomoči za reševanje in prestrukturiranje upravičena samo podjetja v težavah. Kot je bilo ugotovljeno v uvodni izjavi 105 s sklicevanjem na posojilo za opremo iz leta 2002, družba HKL Bussiliikenne v skladu s smernicami o reševanju in prestrukturiranju iz leta 1999 ob odobritvi pomoči ni bila podjetje v težavah. Prav tako družba HelB ob odobritvi investicijskega posojila iz leta 2005 ni bila podjetje v težavah v skladu s smernicami o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2004, saj je bila takrat nedavno ustanovljena in pred letom 2005 ni imela poslovnih rezultatov. Poleg tega v skladu s točko 12 smernic o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2004 novoustanovljeno podjetje ni upravičeno do pomoči za reševanje ali prestrukturiranje, tudi če je njegov začetni finančni položaj negotov. To na primer velja, kadar iz likvidacije predhodnega podjetja nastane novo podjetje ali novo podjetje zgolj prevzame sredstva takega podjetja. Podjetje se načeloma šteje za novoustanovljeno prva tri leta po začetku poslovanja na zadevnem področju. Šele po izteku navedenega obdobja postane upravičeno do pomoči za reševanje in prestrukturiranje, če: (a) se šteje za podjetje v težavah v smislu smernic o reševanju in prestrukturiranju in (b) ni del večje poslovne skupine, razen v posebnih pogojih iz smernic o reševanju in prestrukturiranju. Zato družba HelB v obdobju 2005–2007, tj. v prvih treh letih poslovanja, ni bila upravičena do pomoči za reševanje in prestrukturiranje. Kar zadeva investicijski posojili iz let 2011 in 2012, se je družba HelB štela za podjetje v težavah na podlagi točke 10 smernic o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2004 najmanj od leta 2009 (glej uvodno izjavo 153) in je bila v navedenem obdobju upravičena do pomoči za reševanje ali prestrukturiranje.

(209) Vseeno Komisija ugotavlja, da pogoji za pomoč za reševanje iz oddelka 3.1 smernic o reševanju in prestrukturiranju iz let 1999 in 2004 niso izpolnjeni v zvezi z nobenim od ukrepov, ki se ocenjujejo. Z izjemo posojila za opremo iz leta 2002 zadevni ukrepi niso zajemali likvidnostne podpore v obliki jamstev za posojilo ali posojil. Investicijska posojila namreč niso bila standardna bančna posojila, ampak navidezni lastniški instrumenti. Poleg tega se vsi ocenjevani ukrepi niso končali v največ šestih mesecih po izplačilu prvega obroka podjetju in niso bili utemeljeni

([48]) Sporočilo Komisije z naslovom Začasni okvir Skupnosti za ukrepe državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi (UL C 16, 22.1.2009, str. 1), kakor je bilo spremenjeno 25. februarja 2009 (UL C 83, 7.4.2009, str. 1), 28. oktobra 2009 (UL C 261, 31.10.2009, str. 2) in 8. decembra 2009 (UL C 303, 15.12.2009, str. 6). Začasni okvir, ki se je sprva uporabljal do konca leta 2010, je bil nato podaljšan in je dokončno prenehal veljati 31. decembra 2011 (UL C 6, 11.1.2011, str. 5).

([49]) Glej sprotno opombo 12.

([50]) Glej sprotno opombo 9.

z resnimi socialnimi težavami. Nazadnje, ukrepov ni spremljalo zagotovilo Finske, da bo Komisiji predložila načrt za prestrukturiranje ali načrt za likvidacijo, kot je določeno v točki 25(c) smernic o reševanju in prestrukturiranju iz leta 2004 ter točki 23(d) smernic o reševanju in prestrukturiranju iz leta 1999.

(210) Komisija ugotavlja, da ni Finska nobenega od zadevnih ukrepov Komisiji priglasila kot pomoč za prestrukturiranje, kot je določeno v oddelku 3.2 smernic o reševanju in prestrukturiranju iz let 1999 in 2004. V skladu smernicami o reševanju in prestrukturiranju iz let 1999 in 2004 je dodelitev pomoči za prestrukturiranje pogojena z izvajanjem načrta za prestrukturiranje, ki ga mora v vseh primerih posameznih pomoči potrditi Komisija. Finska ni predložila načrta za prestrukturiranje. Prav tako ni dokazala, da je bil izpolnjen kateri koli od potrebnih pogojev za združljivost za tako pomoč (obnova dolgoročne sposobnosti preživetja, izravnalni ukrepi, lasten prispevek itd.). Zato Komisija ugotavlja, da pomoč ne izpolnjuje pogojev za združljivost iz smernic o reševanju in prestrukturiranju iz let 1999 in 2004.

Sklepna ugotovitev v zvezi z združljivostjo pomoči

(211) Komisija torej ugotavlja, da državna pomoč, ugotovljena v uvodni izjavi 198, ni združljiva z notranjim trgom.

11. **GOSPODARSKA KONTINUITETA**

(212) V skladu s Pogodbo in ustaljeno sodno prakso je Komisija pristojna za odločanje, ali mora zadevna država članica ukiniti ali spremeniti pomoč, ko ugotovi, da ni združljiva z notranjim trgom ([51]). Tudi Sodišče dosledno meni, da je namen obveznosti države članice, da odpravi pomoč, za katero Komisija meni, da je nezdružljiva z notranjim trgom, ponovna vzpostavitev prejšnjih razmer.

(213) V zvezi s tem je Sodišče odločilo, da je ta cilj dosežen, ko prejemnik vrne znesek, ki mu je bil dodeljen v okviru nezdružljive pomoči, s čimer izgubi prednost, ki jo je imel glede na konkurenčne družbe na trgu, ter ko je ponovno vzpostavljeno stanje pred plačilom pomoči ([52]).

(214) Poleg tega se lahko v skladu s sodno prakso ([53]) obveznost vračila prenese na novo podjetje, na katero je zadevno podjetje preneslo del svojih sredstev ali mu jih prodalo, kadar je struktura takega prenosa ali prodaje podlaga za sklep, da med obema podjetjema obstaja gospodarska kontinuiteta.

(215) Kot je navedeno v uvodnih izjavah od 45 do 49, je bila družba HelB po začetku formalnega postopka prodana zasebnemu avtobusnemu prevozniku Viikin Linja Oy (del skupine KAG), ki je nato njeno ime spremenil v „Helsingin Bussiliikenne“, s čimer je družba postala nova družba HelB.

(216) Da bi Komisija ugotovila, katera družba mora vrniti nezdružljivo pomoč, odobreno družbi HelB, mora oceniti, ali med nekdanjo družbo HelB (zdaj Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy) in novo družbo HelB (del KAG) obstaja gospodarska kontinuiteta. Če se med dvema družbama ugotovi gospodarska kontinuiteta, mora pomoč, ki je nekdanja družba HelB še ni vrnila, vrniti nova družba HelB (del skupine KAG).

([51]) Glej sodbo Sodišča z dne 12. julija 1973, Komisija proti Nemčiji, 70/72, ECLI:EU:C:1973:87, točka 13.
([52]) Glej sodbo Sodišča z dne 17. junija 1999, Belgija proti Komisiji, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, točki 64 in 65.
([53]) Sodba Splošnega sodišča z dne 28. marca 2012, Ryanair proti Komisiji, T-123/09, ECLI:EU:T:2012:164, točka 155.

(217) V skladu s sodno prakso v zadevi Multimedia ([54]) in prakso Komisije ([55]) se gospodarska kontinuiteta med upravičencem do pomoči in podjetjem, na katero so bila prenesena njegova sredstva, oceni na podlagi sklopa kazalnikov. Upoštevati je mogoče naslednje dejavnike: (i) predmet prenosa (sredstva in obveznosti, ohranitev delovne sile, sveženj sredstev); (ii) ceno prenosa; (iii) identiteto delničarjev ali lastnikov prevzemnega podjetja in prvotnega podjetja; (iv) čas prodaje (po začetku preiskave, začetku formalnega postopka preiskave ali končni odločitvi); (v) ekonomske razloge za transakcijo ([56]).

(218) Glede na prodajo poslov nekdanje družbe HelB novi družbi HelB bo Komisija na podlagi zgoraj navedenih meril analizirala, ali med nekdanjo družbo HelB (zdaj Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy) in novo družbo HelB (del skupine KAG), ki je prevzela posle nekdanje družbe HelB, obstaja gospodarska kontinuiteta.

11.1 **Obseg transakcije**

(219) Komisija opozarja, da morajo zaradi preprečitve gospodarske kontinuitete sredstva in drugi elementi prenesenega podjetja predstavljati le del predhodne družbe ali njenih dejavnosti. Večji kot je del prvotnega podjetja, prenesen na nov subjekt, večja je verjetnost, da bo imela gospodarska dejavnost, povezana s temi sredstvi, še naprej korist od nezdružljive pomoči ([57]).

(220) Čeprav Finska trdi, da je transakcija pomenila odkup sredstev, je iz pogojev transakcije razvidno, da so bili posli družbe HelB dejansko prodani kot delujoče podjetje. Kot je navedeno v uvodnih izjavah 47 in 48, je obseg transakcije vključeval vsa sredstva, potrebna za poslovanje (vključno z obročnim odplačevanjem dolga za naročen nov vozni park družbe HelB), vseh 918 zaposlenih ([58]), blagovno znamko „Helsingin Bussiliikenne Oy“ ter vse pogodbe in z njimi povezane obveznosti (vključno s pogodbami za prevozne storitve in podnajem garaž, vendar brez posojila za opremo iz leta 2002 ter investicijskih posojil iz let 2005, 2011 in 2012).

(221) Poleg tega je v členu 2.2 sporazuma o prodaji med družbama HelB in Viikin Linja Oy z dne 14. decembra 2015 izrecno navedeno, da se posli družbe HelB v skladu z navedenim sporazumom prenesejo kot delujoče podjetje, v členu 2.3 navedenega sporazuma pa je navedeno, da prodaja vključuje vsa sredstva ter vse pogodbe in obveznosti, potrebne za nadaljevanje poslovanja družbe HelB.

(222) Kar zadeva obseg transakcije, je nova družba HelB torej dejansko prevzela vse gospodarske dejavnosti nekdanje družbe HelB skupaj z vsemi povezanimi sredstvi, pravicami in obveznostmi. Zato nova družba HelB zgolj nadaljuje gospodarske dejavnosti nekdanje družbe HelB v pravzaprav enakem obsegu kot v razmerah pred transakcijo.

(223) Poleg tega Komisija ugotavlja, da prodaja poslov družbe HelB ni vključevala neporavnanih obveznosti družbe HelB v zvezi s posojilom za opremo iz leta 2002 ter investicijskimi posojili iz let 2005, 2011 in 2012, ki so znašale približno 54 milijonov EUR (s pripadajočimi obrestmi) ([59]).

([54]) Sodba Sodišča z dne 8. maja 2003, Italija in SIM 2 Multimedia proti Komisiji, združeni zadevi C-328/99 in C-399/00, ECLI:EU:C:2003:252.

([55]) Sklep Komisije z dne 17. septembra 2008 v zvezi z državno pomočjo N 321/2008, N 322/2008 in N 323/2008 – Grčija – Vente de certains actifs d'Olympic Airlines/Olympic Airways Services, UL C 18, 23.1.2010, str. 9; Sklep Komisije z dne 12. novembra 2008 v zvezi z državno pomočjo N 510/2008 – Italija – postopek prodaje sredstev letalske družbe Alitalia, UL C 46, 25.2.2009, str. 6; Sklep Komisije z dne 4. aprila 2012 v zvezi z državno pomočjo SA.34547 – Francija – Reprise des actifs du groupe SERNAM dans le cadre de son redressement judiciaire, UL C, 305, 10.10.2012, str. 10.

([56]) Ta sklop kazalnikov je bil prvič potrjen v sodbi Splošnega sodišča z dne 28. marca 2012, Ryanair proti Komisiji (sodba Splošnega sodišča z dne 28. marca 2012, Ryanair proti Komisiji, T-123/09, ECLI:EU:T:2012:164, točka 155), s katero je bil potrjen sklep v zadevi Alitalia.

([57]) Sklep Komisije (EU) 2015/1826 z dne 15. oktobra 2014 o državni pomoči SA.33797 – (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2011/CP), ki jo je Slovaška izvedla za podjetje NCHZ (UL L 269, 15.10.2015, str. 71), uvodna izjava 149.

([58]) Zaposleni niso bili odpuščeni in nato znova zaposleni v novi družbi HelB, ampak so se njihove pogodbe o zaposlitvi v skladu s klavzulo 2.6 pogodbe o prodaji enostavno prenesle na novo družbo HelB.

([59]) Mesto je nekdanjo družbo HelB 13. januarja 2016 oprostilo obveznosti vračila posojila za opremo iz leta 2002, investicijska posojila pa so bila 11. decembra 2015, tj. nekaj dni pred prodajo poslov, pretvorjena v kapital nekdanje družbe Helb.

(224) Poleg tega je Finska izrecno priznala, da nekdanja družba HelB ni imela drugih sredstev razen zneskov na računu za hrambo in zneskov, ki bi jih lahko prejela na podlagi mehanizma sukcesivnega izplačila cene iz pogodbe o prodaji (glej uvodno izjavo 46), ter da bi, če bi bil znesek vračila večji od vsote na računu za hrambo in zneskov, ki bi jih lahko prejela na podlagi mehanizma sukcesivnega izplačila cene, to v praksi vodilo do postopka v primeru insolventnosti za nekdanjo družbo HelB.

(225) Komisija meni, da sta iz načrta, da nekdanja družba HelB ostane prazna lupina z obveznostmi v višini približno 54 milijonov EUR, ki za več kot dvakrat presegajo prodajno ceno, in brez sredstev za kritje teh obveznosti, jasno razvidna poskus Finske, da bi se izognila obveznosti vračila, ter gospodarska kontinuiteta med nekdanjo družbo HelB in novo družbo HelB.

11.2 **Transferna cena**

(226) Kot je navedeno v uvodni izjavi 45, so bili posli družbe HelB prodani brez razpisa, kar na splošno pomeni, da prodajna cena ne odraža tržne cene.

(227) Po navedbah finskih organov je bil z več domačimi in tujimi izvajalci javnega prevoza vzpostavljen stik ([60]) glede prodaje poslov družbe HelB, edino ponudbo pa je predložil zasebni avtobusni prevoznik Viikin Linja Oy, ki je ponudil 24 210 193 EUR (glej uvodno izjavo 46).

(228) Vendar enostavna predložitev pravno nezavezujočega obvestila o naložbi morebitnim kupcem, ki jih predhodno izbere prodajalec, sama po sebi ne more biti izenačena s konkurenčnim razpisnim postopkom, ki se začne z javno objavo. Če so naslovniki takega vabila k predložitvi ponudbe izbrani neuradno, še vedno obstaja velika verjetnost, da z nekaterimi potencialnimi kupci, ki so pripravljeni plačati višjo ceno, ne bi bil vzpostavljen stik. Poleg tega se z izvedbo prodaje prek konkurenčnega razpisnega postopka zagotovita objektivnost in preglednost postopka, ki se lahko pri postopku v obliki raziskave, kot ga je organiziralo mesto Helsinki, enostavno ogrozita.

(229) Finski organi nadalje trdijo, da je bila cena, prejeta pri prodaji poslov družbe HelB, tržna cena, ki je temeljila na predhodnem vrednotenju ([61]), ki ga je mesto naročilo pri neodvisni družbi Inspira Oy. Družba Inspira Oy je uporabila tri različne metode vrednotenja, in sicer (i) metodo diskontiranih denarnih tokov, po kateri je tržna vrednost družbe HelB 11,6–17,6 milijona EUR, (ii) metodo večkratnikov primerljivih transakcij, po kateri je vrednost ocenjena na 22,1 milijona EUR (na podlagi dobička pred obrestmi, davki in amortizacijo družbe HelB leta 2014) ([62]) ali 23,2 milijona EUR (na podlagi dobička pred obrestmi, davki in amortizacijo družbe HelB leta 2015) ([63]), in (iii) metodo poštene vrednosti sredstev, po kateri je tržna vrednost poslov družbe HelB ocenjena na 25,6 milijona EUR.

(230) Poleg tega Finska trdi, da je bila prodajna cena, tudi če se ne upoštevata blokirani znesek na računu za hrambo in mehanizem sukcesivnega izplačila cene (glej uvodno izjavo 46), bliže višji vrednosti razpona vrednotenja.

(231) Komisija je vrednotenje pregledala in ugotovila, da so v njem napake, ki izkrivljajo ocenjeno tržno vrednost poslov družbe HelB. Komisija ugotavlja, da družba Inspira Oy vrednost opisuje kot „grobo oceno za določitev ravni prodajne cene“.

(232) Pri prvi uporabljeni metodi (diskontirani denarni tokovi) je cenilec obravnaval dva scenarija. Po prvem scenariju, ki temelji na napovedih vodstva, se predvidevata stabilna 2-odstotna rast v preostalem obdobju in vrednost podjetja v višini 17,6 milijona EUR. Po drugem scenariju, ki temelji samo na takratnih pogodbah, se predvideva, da družba po letu 2022 ne bo ustvarjala denarnih tokov, zato je vrednost podjetja ocenjena na 11,6 milijona EUR.

(233) Komisija meni, da bi lahko bila predpostavka, na kateri temelji drugi scenarij, tj. da družba po letu 2022 ne bo ustvarjala denarnih tokov, preveč pesimistična. Glede na to, da kupec ne bi prevzel opreme in investicijskih posojil (približno 54 milijonov EUR, vključno s pripadajočimi obrestmi), se upravičeno ne bi smelo izključiti, da bi se dolgoročno lahko ustvarili nekateri pozitivni denarni tokovi. To ne posega v oceno investicijskih posojil iz tega sklepa, ki je bila izvedena na podlagi predpostavke, da posojila ostanejo v bilanci stanja družbe HelB. Posledično bi bili v tem primeru denarni tokovi vlagatelju na voljo šele po vračilu posojil.

([60]) Finska trdi, da je bilo obvestilo o naložbi v zvezi s posli družbe HelB predloženo devetim družbam, vključno s pritožniki.

([61]) Projekt Vilma, obrazložitveni memorandum o prodajni ceni z dne 21. septembra 2015, predložen kot Priloga IX25 k odgovoru Finske z dne 23. junija 2016.

([62]) 19,6 milijona EUR, če se uporabijo večkratniki družb, ki kotirajo na borzi.

([63]) 20,6 milijona EUR, če se uporabijo večkratniki družb, ki kotirajo na borzi.

(234) Poleg tega Komisija ugotavlja, da je tehtano povprečje stroškov kapitala (WACC) družbe HelB, ki se je uporabilo kot diskontna stopnja, znašalo 7,3 %. Kot je razvidno iz vrednotenja, se je ta stopnja določila tako, da se je strošku sestavine kapitala WACC dodala 5-odstotna nelikvidnostna premija. Čeprav se nelikvidnostna premija dejansko uporablja pri vrednotenjih družb, Finska ni utemeljila, zakaj naj bi se 5-odstotna stopnja štela za upravičeno. Nasprotno, Finska je priznala, da je bila popolnoma diskrecijska ([64]). To bi lahko dodatno izkrivljalo ocenjeno tržno vrednost.

(235) Kar zadeva drugo uporabljeno metodo (metoda večkratnika primerljivih transakcij), se pri vrednotenju v izračunih uporablja dobiček pred obrestmi, davki in amortizacijo družbe HelB za leti 2014 in 2015 in ne upošteva dejstvo, da je bila družba HelB prodana.

(236) Komisija meni, da bi bilo treba pri vrednotenju družbe upoštevati pričakovani dobiček pred obrestmi, davki in amortizacijo družbe HelB in ne njenega preteklega dobička pred obrestmi, davki in amortizacijo. Če bi se pri prvi metodi vrednotenja upošteval pričakovani dobiček pred obrestmi, davki in amortizacijo, pri čemer bi bili drugi dejavniki nespremenjeni, bi se tržna vrednost družbe povečala z 22,1–23,2 milijona EUR na približno 36 milijonov EUR.

(237) Kar zadeva tretjo metodo (poštena vrednost sredstev), Komisija ugotavlja, da je 31. avgusta 2015 knjigovodska vrednost avtobusov (ki predstavlja približno 95 % skupnih osnovnih sredstev družbe HelB) ([65]) znašala 42,6 milijona EUR. Od tega 42,6 milijona EUR je bilo približno 32,7 milijona EUR povezanega z avtobusi, naročenimi pred letom 2015, približno 9,9 milijona EUR pa z novimi avtobusi razreda EURO 6, naročenimi leta 2015. Pri vrednotenju se je upošteval tudi dodaten znesek v višini 3,4 milijona EUR, povezan z avtobusi, ki naj bi bili naročeni jeseni leta 2015.

(238) Poštena vrednost starejših avtobusov se je izračunala na podlagi diskontnega faktorja v višini 50 % za njihovo neto knjigovodsko vrednost (tj. po amortizaciji). Stopnja 50 % je arbitrarna, pri čemer je pojasnjena s slabim sekundarnim trgom za avtobusni vozni park na Finskem in starostjo zadevnih avtobusov (povprečno 7,3 leta). Poštena vrednost novih avtobusov (vključno z avtobusi, ki naj bi bili naročeni jeseni leta 2015) se je izračunala na podlagi diskontnega faktorja v višini 30 %, uporabljenega za njihovo neto knjigovodsko vrednost.

(239) Komisija meni, da bi lahko bila 30-odstotna diskontna stopnja, uporabljena za knjigovodsko vrednost novih avtobusov, ki so bili stari manj kot eno leto, previsoka, kar še toliko bolj velja za avtobuse, ki naj bi se še naročili. Poleg tega Komisija meni, da se zdi tudi 50-odstotna diskontna stopnja za starejše avtobuse previsoka, saj se pri njihovi knjigovodski vrednosti že upošteva amortizacija. Za primerjavo, če bi se za nove avtobuse uporabil 10-odstotni diskontni faktor, za starejše avtobuse pa 30-odstotni diskontni faktor, bi se ocenjena vrednost družbe zvišala s 25,6 milijona EUR na približno 35 milijonov EUR.

(240) Poleg tega je v dokumentaciji o prodajni transakciji določena polna odškodnina za novo družbo HelB, ki jo zagotovi nekdanja družba HelB, v primeru morebitnih zahtevkov za vračilo državne pomoči (glej uvodno izjavo 46). Z ekonomskega vidika se s tako odškodnino zmanjša poslovno tveganje za kupca, saj dejansko pomeni zavarovanje pred pogojno obveznostjo. Kot taka zagotavlja kupcu dodatno ugodnost in bi se torej morala upoštevati pri prodajni ceni. Vendar družba Inspira Oy pri določanju prodajne cene odškodnine ni upoštevala.

(241) Zaradi razlogov, navedenih v uvodnih izjavah od 231 do 240, Komisija meni, da vrednotenje, ki ga je predložila Finska, tržne vrednosti družbe HelB ne odraža točno. Zaradi navedenega ter odsotnosti odprtega, preglednega, nediskriminatornega in brezpogojnega razpisa Komisija ugotavlja, da cena, ki jo je kupec plačal za posle družbe HelB, ne odraža točne tržne cene.

11.3 **Identiteta lastnikov**

(242) Komisija ugotavlja, da je mesto Helsinki posle družbe HelB prodalo zasebnemu avtobusnemu prevozniku Viikin Linja Oy, ki nikakor ni povezan z mestom.

([64]) Pripombe Finske z dne 13. januarja 2017.
([65]) Pripombe Finske z dne 13. januarja 2017.

(243) Ker torej ni nobenih dokazov o nasprotnem, Komisija ugotavlja, da med prvotnim in novim lastnikom poslov družbe HelB, prenesenih na družbo Viikin Linja Oy, ni povezav.

11.4 **Čas transakcije**

(244) Komisija ugotavlja, da transakcija ne sme biti izvedena tako, da bi omogočila izognitev vračilu državne pomoči, kar bi pomenilo, da bi se omogočilo izogibanje prihodnjemu negativnemu sklepu Komisije ([66]).

(245) Prodaja poslov družbe HelB se je začela aprila 2015, tj. skoraj takoj po tem, ko je Komisija začela formalni postopek preiskave in Finsko obvestila o sklepu o začetku postopka.

(246) Finska in mesto Helsinki sta se torej dobro zavedala možnosti, da bi lahko zadevni ukrepi pomenil nezakonito in nezdružljivo pomoč, ki bi jo bilo treba vrniti.

(247) Poleg tega je preiskava Komisije v tej zadevi državne pomoči omenjena celo kot eden od razlogov za prodajo ([67]), pri čemer je bil denar položen na račun za hrambo kot dodatno jamstvo, če bi Komisija izdala negativen sklep s povračilom, ki bi veljal tudi za novo družbo HelB.

(248) Zato Komisija meni, da je iz časa prodaje poslov družbe HelB in zgoraj navedenih okoliščin jasno razvidno, da se je prodaja poslov družbe HelB razlagala tako, da se preprečijo posledice morebitnega negativnega sklepa Komisije.

11.5 **Ekonomski razlogi za transakcijo**

(249) Komisija med ocenjevanjem merila ekonomskih razlogov za transakcijo preveri, ali prevzemnik sredstev sredstva uporablja na enak način kot prodajalec ali pa, nasprotno, vključuje sredstva v svojo poslovno strategijo in tako ustvarja sinergije, ki upravičujejo njegov interes za prevzem teh sredstev ([68]).

(250) V zadevnem primeru je kupčev prevzem vključeval vsa sredstva, potrebna za nadaljevanje poslov nekdanje družbe HelB kot delujočega podjetja, skupaj z vsemi zaposlenimi nekdanje družbe HelB ter s tem povezanimi pravicami in obveznostmi (razen v zvezi s posojilom za opremo iz leta 2002 ter investicijskimi posojili iz let 2005, 2011 in 2012). Poleg tega je v sporazumu o prodaji izrecno navedeno, da je bila prodaja izvedena v smislu delujočega podjetja.

(251) Kot je navedeno v uvodnih izjavah 23 in 25, je bila družba Viikin Linja Oy konkurent družbe Nobina AB in je delovala na istem trgu kot nekdanja družba HelB. Ko je kupec, tj. družba Viikin Linja Oy, kupil posle nekdanje družbe HelB, je njeno ime spremenil v HelB, nova družba HelB pa je postala del skupine KAG. To pomeni, da se je poslovanje nekdanje družbe HelB brez večjih razlik nadaljevalo v okviru nove družbe HelB, in sicer z istimi avtobusi, ki so vozili na istih progah in so bili celo iste barve ([69]).

(252) Zato Komisija meni, da nova družba HelB enostavno nadaljuje posle nekdanje družbe HelB in sredstva nekdanje družbe HelB uporablja na enak način kot nekdanja družba HelB.

11.6 **Sklepna ugotovitev o gospodarski kontinuiteti med nekdanjo družbo HelB in novo družbo HelB**

(253) Komisija torej ugotavlja, da se edina sprememba zaradi prodaje poslov družbe HelB nanaša na pravni subjekt, ki mu pripada nova družba HelB. Posli nekdanje družbe HelB so bili prodani po tem, ko je Komisija začela formalni postopek preiskave, prodani pa so bili kot delujoče podjetje, pri čemer so bili vsi zaposleni, sredstva in pogodbe preneseni na novo družbo HelB. Nadalje, nova družba HelB nadaljuje posle nekdanje družbe HelB in sredstva nekdanje družbe HelB uporablja na enak način kot nekdanja družba HelB.

([66]) Sklep Komisije (EU) 2015/1587 z dne 7. maja 2015 o državni pomoči SA.35546 (2013/C) (ex 2012/NN), ki jo izvaja Portugalska za družbo Estaleiros Navais de Viana do Castelo S.A. (UL L 250, 25.9.2015, str. 208), uvodna izjava 165, in Odločba Komisije 2011/97/ES z dne 14. septembra 2005, Državna pomoč C 11/04 (ex NN 4/03) – Olympic Airways – Prestrukturiranje in privatizacija (UL L 45, 18.2.2011, str. 1), uvodne izjave od 178 do 183.

([67]) Projekt Viima, obrazložitveni memorandum o prodajni ceni z dne 21. septembra 2015.

([68]) Sklep Komisije (EU) 2015/1826 z dne 15. oktobra 2014 o državni pomoči SA.33797 – (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2011/CP), ki jo je Slovaška izvedla za podjetje NCHZ (UL L 269, 15.10.2015, str. 71), uvodna izjava 163.

([69]) http://svenska.yle.fi/artikel/2015/10/21/helsingforsfullmaktige-godkande-forsaljning-av-bussbolag, zadnji dostop 12. oktobra 2017.

(254) Poleg tega Komisija ugotavlja, da je bil namen prodaje družbe HelB izognitev obveznosti vračila, tako da so posojilo za opremo iz leta 2002 ter investicijska posojila iz let 2005, 2011 in 2012 ostala vezana na prazno lupino nekdanje družbe HelB brez sredstev za njihovo kritje.

(255) Nazadnje, cena, plačana za posle družbe HelB, ne odraža točne tržne cene, ker prodaja ni bila organizirana prek razpisnega postopka in ker so v vrednotenju, ki ga je predložila Finska, napake. Tudi če bi prodajna cena poslov družbe HelB ustrezala tržni ceni (kar pa ne drži), to samo po sebi ne bi zadostovalo za izključitev gospodarske kontinuitete, saj je tržna cena samo eden od dejavnikov, ki jih je treba upoštevati (glej uvodno izjavo 217), pri čemer je iz drugih dejavnikov je jasno razvidna gospodarska kontinuiteta med nekdanjo in novo družbo HelB.

(256) Glede na navedeno Komisija ugotavlja obstoj gospodarske kontinuitete med nekdanjo družbo HelB, ki se zdaj imenuje Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy (glej uvodno izjavo 47), in novo družbo HelB.

(257) Na podlagi navedenega Komisija meni, da prednost, ki jo je Finska odobrila nekdanji družbi HelB, pomeni nezakonito in nezdružljivo državno pomoč, ter da se vračilo te nezdružljive državne pomoči, dodeljene nekdanji družbi HelB, razširi na novega lastnika poslov, tj. novo družbo HelB. Nova družba HelB s svojim neprekinjenim delovanjem na trgu dejansko še naprej izkorišča državno pomoč, ki jo je nekdanja družba HelB prejela za svoje gospodarske dejavnosti, in zato še naprej izkrivlja trg.

12. **VRAČILO**

(258) V skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije in ustaljeno sodno prakso sodišč Unije je Komisija pristojna za odločanje, ali mora zadevna država članica spremeniti ali ukiniti pomoč, za katero se ugotovi, da ni združljiva z notranjim trgom ([70]). Prav tako sodišča Unije dosledno menijo, da je obveznost države članice, da ukine pomoč, za katero Komisija meni, da ni združljiva z notranjim trgom, namenjena ponovni vzpostavitvi prejšnjega stanja ([71]).

(259) V zvezi s tem so sodišča Unije odločila, da je ta cilj dosežen, ko prejemnik vrne zneske, ki so bili dodeljeni z nezakonito pomočjo, in se tako odpove ugodnostim, ki jih je užival v primerjavi s konkurenti na notranjem trgu, ter se znova vzpostavi stanje pred plačilom pomoči ([72]).

(260) V skladu s sodno prakso člen 16(1) Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 ([73]) določa, da „če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativni sklepi, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč“.

(261) Ker so bili zadevni ukrepi izvedeni v nasprotju s členom 108(3) PDEU ter jih je treba šteti za nezakonito in nezdružljivo pomoč, je treba pomoč vrniti, da se ponovno vzpostavijo razmere, kakršne so bile na notranjem trgu pred odobritvijo zadevnih ukrepov. Vračilo zajema obdobje od datuma, ko je bila pomoč dana na voljo upravičencu, do datuma dejanskega vračila. Znesek, ki ga je treba vrniti, zajema obresti do dejanske izterjave.

12.1 **Ukrep 1 – posojilo za opremo iz leta 2002**

(262) Znesek pomoči, ki ga je treba vrniti, je enak vsoti:

(1) razlike med (a) obrestmi, ki jih je treba plačati, izračunanimi na podlagi obrestne mere, skladne s tržnimi pravili, ki je 12-mesečni EURIBOR, povečan za maržo v višini 400 bazičnih točk (med 24. majem 2002 in 23. majem 2012) in 1 000 bazičnih točk (med 24. majem 2012 in 13. januarjem 2016), ter (b) plačanimi obrestmi, izračunanimi na podlagi dejanske obrestne mere, ki je 12-mesečni EURIBOR, povečan za maržo v višini 5 bazičnih točk, ter

(2) neporavnane glavnice posojila, ki ni bilo vrnjena, v znesku 10,7 milijona EUR.

([70]) Sodba z dne 12. julija 1973, Komisija proti Nemčiji, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, točka 13.
([71]) Sodba z dne 21. marca 1990, Belgija proti Komisiji, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, točka 66.
([72]) Sodba z dne 17. junija 1999, Belgija proti Komisiji, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, točki 64 in 65.
([73]) Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije, UL L 248, 24.9.2015, str. 9.

(263) Tako izračunana pomoč znaša 20 190 595 EUR (glej Prilogo). Datum dodelitve pomoči je: za sestavino (1) datum, na katerega je bilo treba plačati obresti, tj. 31. december vsako leto med letoma 2002 in 2015 ter 13. januar 2016 (zadnji dan posojila); za sestavino (2) datum oprostitve obveznosti vračila posojila, tj. 13. januar 2016.

12.2 **Ukrep 2 – investicijsko posojilo iz leta 2005**

(264) Znesek, ki ga je treba vrniti, je enak razliki med:

(1) obrestmi, izračunanimi na podlagi obrestne mere, skladne s tržnimi pravili, ki znaša (a) 8,08 % za „zagonsko posojilo“ med 1. januarjem 2005 in 11. decembrom 2015 ter (b) 7,70 % za obveznost družbe STA med 18. aprilom 2006 in 11. decembrom 2015, ter

(2) dejansko plačanimi obrestmi, tj. 0.

(265) Tako izračunana pomoč znaša 20 241 255 EUR (glej Prilogo). Datum dodelitve pomoči je datum, na katerega bi bilo treba plačati obresti, če bi bilo posojilo odobreno pod tržnimi pogoji, tj. 31. december vsako leto med letoma 2005 in 2014 ter 11. december 2015 (dan, ko je bilo investicijsko posojilo iz leta 2005 pretvorjeno v lastniški kapital družbe HelB).

12.3 **Ukrep 3 – investicijsko posojilo iz leta 2011**

(266) Znesek pomoči, ki ga je treba vrniti, je enak celotnemu znesku posojila, ki znaša 5,8 milijona EUR. Datum dodelitve pomoči je datum odobritve posojila, tj. 31. januar 2011.

12.4 **Ukrep 4 – investicijsko posojilo iz leta 2012**

(267) Znesek pomoči, ki ga je treba vrniti, je enak celotnemu znesku posojila, ki znaša 8 milijonov EUR. Datum dodelitve pomoči je datum odobritve posojila, tj. 23. maj 2012.

12.5 **Gospodarska kontinuiteta**

(268) Glede na gospodarsko kontinuiteto med nekdanjo družbo HelB (zdaj Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy) in novo družbo HelB (polno ime Helsingin Bussiliikenne Oy, prej Viikin Linja Oy) se obveznost vračila celotnega zneska pomoči, navedenega v oddelkih od 12.1 do 12.4 zgoraj, razširi na novo družbo HelB (polno ime Helsingin Bussiliikenne Oy).

12.6 **Klavzula o polni odškodnini**

(269) Komisija ugotavlja, da določbe sporazuma o prodaji nekdanje družbe HelB in računu za hrambo, v skladu s katerimi je nova družba HelB v celoti zavarovana pred morebitnimi zahtevki za vračilo državne pomoči (uvodna izjava 46), ne spadajo na področje uporabe sklepa o začetku postopka, zato jih Komisija v tem sklepu ni ocenila. Komisija vseeno opozarja, da se lahko v skladu z ustaljeno sodno prakso take klavzule štejejo za ločene ukrepe državne pomoči same po sebi, izvajanje podobnih odškodninskih klavzul pa se lahko šteje za izogibanje vračilu nezakonite in nezdružljive državne pomoči.

(270) Zato Komisija poudarja, da bo morda morala, če bi se te določbe o polni odškodnini kadar koli po sprejetju tega sklepa delno ali v celoti spoštovale, preiskati ne samo, ali izvajanje teh odškodninskih določb pomeni izogibanje vračilu nezakonite in nezdružljive državne pomoči, kot je bilo ugotovljeno v tem sklepu, ampak tudi, ali take klavzule same po sebi pomenijo ločene ukrepe državne pomoči.

13. **SKLEPNI UGOTOVITVI**

(271) Komisija ugotavlja, da je Finska v nasprotju s členom 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije nezakonito zagotovila pomoč v okviru ukrepov 1, 2, 3 in 4.

(272) Komisija ugotavlja, da je pomoč v okviru ukrepov 1, 2, 3 in 4 nezdružljiva z notranjim trgom in jo mora nova družba HelB (polno ime Helsingin Bussiliikenne Oy) vrniti skupaj z obrestmi za vračilo –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Državna pomoč v višini 54 231 850 EUR, ki jo je Finska v okviru ukrepov pomoči 1, 2, 3 in 4 v nasprotju s členom 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije nezakonito odobrila v korist družbi Helsingin Bussiliikenne Oy, ni združljiva z notranjim trgom.

Člen 2

1. Finska od upravičenca izterja pomoč iz člena 1.

2. Glede na gospodarsko kontinuiteto med nekdanjo družbo HelB (zdaj Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy) in novo družbo HelB (polno ime Helsingin Bussiliikenne Oy, prej Viikin Linja Oy) se obveznost vračila pomoči razširi na novo družbo HelB (polno ime Helsingin Bussiliikenne Oy).

3. Znesku, ki ga je treba vrniti, se prištejejo obresti za obdobje od datuma, ko je bil dan na voljo upravičenki, do datuma njegovega dejanskega vračila.

4. Obresti se izračunajo z obrestnoobrestnim računom v skladu s poglavjem V Uredbe (ES) št. 794/2004 in Uredbo (ES) št. 271/2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004.

Člen 3

1. Vračilo pomoči iz člena 1 se izvede takoj in učinkovito.

2. Finska zagotovi, da se ta sklep izvrši v štirih mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu.

Člen 4

1. Finska v dveh mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu Komisiji predloži naslednje informacije:

(a) skupni znesek (glavnica in obresti pri vračilu), ki ga mora upravičenka vrniti;

(b) podroben opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za izvajanje tega sklepa;

(c) dokumente, ki dokazujejo, da se je od upravičenke zahtevalo vračilo pomoči.

2. Finska redno obvešča Komisijo o napredku državnih ukrepov, sprejetih za izvajanje tega sklepa, dokler vračilo pomoči iz člena 1 ni izvedeno v celoti. Na zahtevo Komisije takoj predloži informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za izvajanje tega sklepa. Predloži tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih za vračilo, ki jih je upravičenka že vrnila.

Člen 5

Ta sklep je naslovljen na Republiko Finsko.

Komisija lahko zneske pomoči in obresti za vračilo, izterjane z izvajanjem tega sklepa, objavi brez poseganja v člen 30 Uredbe Sveta (EU) 2015/1589.

V Bruslju, 28. junija 2019

Za Komisijo
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

PRILOGA

Izračun zneska pomoči v ukrepih 1 in 2

Ukrep 1 (posojilo za opremo iz leta 2002)			
	Neporavnana glavnica	Razlika obrestne mere	Znesek pomoči
24.5.2002	13 000 000	3,95 %	136 933
31.8.2002	14 000 000	3,95 %	44 547
30.9.2002	14 500 000	3,95 %	143 188
31.12.2003	14 500 000	3,95 %	572 750
31.12.2004	14 500 000	3,95 %	572 750
31.12.2005	14 500 000	3,95 %	572 750
31.12.2006	14 500 000	3,95 %	572 750
31.12.2007	14 500 000	3,95 %	572 750
31.12.2008	14 300 000	3,95 %	564 850
31.12.2009	13 700 000	3,95 %	541 150
31.12.2010	13 100 000	3,95 %	517 450
31.12.2011	12 500 000	3,95 %	493 750
23.5.2012	11 900 000	3,95 %	185 409
24.5.2012	11 900 000	9,95 %	710 430
31.12.2013	11 300 000	9,95 %	1 124 350
31.12.2014	10 700 000	9,95 %	1 064 650
31.12.2015	10 700 000	9,95 %	1 064 650
13.1.2006	10 700 000	9,95 %	35 488
Pomoč v zvezi z obrestmi			9 490 595
Pomoč v zvezi z odpisano glavnico			10 700 000
Skupna pomoč			**20 190 595**

Ukrep 2 (investicijsko posojilo iz leta 2005)			
	Neporavnana glavnica (s kapitaliziranimi obrestmi)	Razlika obrestne mere	Znesek pomoči
(i) „zagonsko posojilo“			
31.12.2005	12 255 223,50	8,08 %	990 222
31.12.2006	13 245 445,56	8,08 %	1 070 232
31.12.2007	14 315 677,56	8,08 %	1 156 707
31.12.2008	15 472 384,31	8,08 %	1 250 169
31.12.2009	16 722 552,96	8,08 %	1 351 182
31.12.2010	18 073 735,24	8,08 %	1 460 358
31.12.2011	19 534 093,05	8,08 %	1 578 355

Ukrep 2 (investicijsko posojilo iz leta 2005)			
	Neporavnana glavnica (s kapitaliziranimi obrestmi)	Razlika obrestne mere	Znesek pomoči
31.12.2012	21 112 447,76	8,08 %	1 705 886
31.12.2013	22 818 333,54	8,08 %	1 843 721
31.12.2014	24 662 054,89	8,08 %	1 992 694
11.12.2015	26 654 748,93	8,08 %	2 034 054
Delna vsota zagonskega posojila			16 433 579
(ii) obveznost družbe STA			
18.4.2006	3 638 476,87	7,70 %	196 114
2007	3 834 590,77	7,70 %	295 263
2008	4 129 854,26	7,70 %	317 999
2009	4 447 853,04	7,70 %	342 485
2010	4 790 337,73	7,70 %	368 856
2011	5 159 193,73	7,70 %	397 258
2012	5 556 451,65	7,70 %	427 847
2013	5 984 298,42	7,70 %	460 791
2014	6 445 089,40	7,70 %	496 272
11.12.2015	6 941 361,29	7,70 %	504 791
Delna vsota obveznosti družbe STA			3 807 676
Skupna pomoč			**20 241 255**